

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

UZAKTAN EĞİTİM YÖNETİMİ VE TÜRKİYE'DEKİ VAKIF
ÜNİVERSİTESİ UYGULAMALARI

(İKÜ E-MBA YÜKSEK LİSANS PROGRAM ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet Gökhan Uluçay

0910050006

Anabilim Dalı: İletişim Sanatları

Programı: İletişim Sanatları

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Volkan Ekin

AĞUSTOS 2016

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

UZAKTAN EĞİTİM YÖNETİMİ VE TÜRKİYE'DEKİ VAKIF
ÜNİVERSİTESİ UYGULAMALARI

(İKÜ E-MBA YÜKSEK LİSANS PROGRAM ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet Gökhan Uluçay

0910050006

Anabilim Dalı: İletişim Sanatları

Programı: İletişim Sanatları

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Volkan Ekin

: Prof.Dr. Rengin Küçükerdoğan

: Yard.Doç.Dr. Deniz Akçay

AĞUSTOS 2016

Üniversite	:	T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitüsü	:	Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı	:	İletişim Sanatları
Program	:	İletişim Sanatları
Tez Danışmanı	:	Doç.Dr. Volkan Ekin
Tez Türü ve Tarihi	:	Yüksek Lisans – Ağustos 2016

ÖZET

UZAKTAN EĞİTİM YÖNETİMİ VE TÜRKİYE’DEKİ VAKIF ÜNİVERSİTESİ UYGULAMALARI (İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ E-MBA YÜKSEK LİSANS PROGRAMI ÖRNEĞİ)

Ahmet Gökhan ULUÇAY

Bu çalışmada son yıllarda eğitim alanında oldukça popüler olan “*Uzaktan Eğitim*” yönetimi konusu incelenmiş, Türkiye’de uzaktan eğitim hizmeti veren vakıf üniversitelerindeki uygulamalar üzerine araştırma yapılmıştır. Bu bağlamda İstanbul Kültür Üniversitesi E-MBA Yüksek Lisans Uzaktan Eğitim Programı öğrencilerine uygulanan anketle desteklenerek incelenmiş ve bu konudaki sorunlar ve öneriler dile getirilmiştir.

Veri toplama aracı olarak literatür taraması ve öğrencilerin görüşlerini ortaya çıkarmaya yönelik çeşitli soruları içeren anket uygulanmıştır. Araştırma sürecinde konuyla ilgili birçok kaynak ve bu konuda yapılmış araştırmalar incelenerek araştırma projelendirilmiş, veriler ayrı ayrı toplanmış, analiz edilmiş ve elde edilen veriler sonucunda bir araya getirilmiştir. Bu bulgular ışığında ortaya çıkan sonuçlara dayalı olarak önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim,Uzaktan Eğitim, Öğretim, Ders Yönetim Sistemi, LMS, E-MBA

University	:	T.C. İstanbul Kültür University
Institute	:	Social Sciences
Department	:	Communication Art
Program	:	Communication Art
Thesis Advisor	:	Assoc. Prof. Volkan EKİN
Degree Awarded And Date	:	MA – August 2016

ABSTRACT

MANAGEMENT OF DISTANT LEARNING AND APPLICATIONS OF FOUNDATION UNIVERSITIES IN TURKEY

(SAMPLE OF İSTANBUL KÜLTÜR UNIVERSITY E-MBA MASTER DEGREE PROGRAMS)

In this study, the subject of "Distant Learning Management", which is quite popular in education field in recent years, has been observed and a research has been done on applications of foundation universities serving distant learning in Turkey. In this context, It has been examined by supporting with a survey, applied to İstanbul Kültür University Distant Learning Master Degree Program students, and, problems and suggestions about this issue have been depicted.

Literature scanning and a survey, including various questions to uncover student's opinions, have been applied as a means of data collecting. In this process, the research has been designed by studying many resources and researches about the subject, and data has been separately collected, analyzed and put together in the end. Some suggestions have been given, based on the results emerging in the light of these findings.

Key words: Education, Distance Education, Teaching, Lesson Management System, LMS, E-MBA

ÖNSÖZ

“Uzaktan Eğitim Yönetimi ve Türkiye’deki Vakıf Üniversitesi Uygulamaları (İKÜ E-MBA Yüksek Lisans Program Örneği)” adlı tez çalışmam süresince bilgi ve deneyimi ile destek veren değerli tez danışmanım Doç. Dr. Volkan EKİN’e, tezimin araştırma kısmının biçimlenmesinde görüşlerini esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Rengin KÜÇÜKERDOĞAN’a, mesleğe ilk başladığım zamandan itibaren bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren ve her daim örnek aldığım Sayın Ender Rıza EKİCİ’ye ve katkıda bulunan tüm hocalarıma ve arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİL LİSTESİ	vii
TABLO LİSTESİ	viii
GRAFİK LİSTESİ	ix
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	5
1. EĞİTİM	5
1.1. Eğitim Nedir?.....	5
1.2. Eğitimin Tarihsel Gelişimi	6
1.2.1. Antik Dönemde Eğitim	6
1.2.2. Orta Çağda Eğitim	8
1.2.3. Rönesans ve Aydınlanma Dönemlerinde Eğitim	10
1.2.4. Türklerde Eğitimin Tarihsel Temelleri	11
1.3. Eğitim Türleri.....	16
1.3.1. İnfomal Eğitim.....	16
1.3.2. Formal Eğitim	17
1.3.2.1. Örgün Eğitim	18
1.3.2.2. Yaygın Eğitim	20
1.3.2.3. Uzaktan Eğitim	21
İKİNCİ BÖLÜM	22
2. UZAKTAN EĞİTİM	22
2.1. Uzaktan Eğitimin Doğuşu	22

2.2. Dünyada Uzaktan Eğitimin Gelişimi	24
2.2.1. İngiltere’de Uzaktan Eğitimin Gelişimi	25
2.2.2. Amerika’da Uzaktan Eğitimin Gelişimi	26
2.2.3. Almanya’da Uzaktan Eğitimin Gelişimi	29
2.2.4. Diğer Ülkelerde Uzaktan Eğitim Modelinin Gelişimi	30
2.3. Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Gelişimi	31
2.4. Uzaktan Eğitim Kavramı	35
2.4.1. Uzaktan Eğitimin Geleneksel Eğitimden Farklı Yanları	37
2.4.2. Wedemeyer’e Göre Uzaktan Eğitim Sisteminin Sahip Olması Gereken Başlıklar	38
2.4.3. Urdan ve Weggen’e Göre Neden Uzaktan Eğitim	40
2.4.4. Uzaktan Eğitimin Dezavantajları	40
2.4.5. Öğrenme Yönetim Sistemleri (LMS)	41
2.4.5.1. Eş Zamanlı (Senkron) Öğrenme	42
2.4.5.2. Eş Zamansız (Asenkron) Öğrenme	44
2.4.5.2.1. Ders Yönetim Sistemleri (LMS)	49
2.4.5.2.1.1 SAKAI	49
2.4.5.2.1.2 MOODLE	51
2.4.5.2.1.3 BLACKBOARD	53
2.4.5.2.1.4. Ders Yönetim Sistemlerinin Karşılaştırılması	55
2.5. Türkiye’deki Bazı Vakıf Üniversitelerinin Uzaktan Eğitim Uygulamaları	56
2.5.1. Bilgi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları	56
2.5.2. Bahçeşehir Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları	58
2.5.3. Beykent Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları	60
2.5.4. Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları	61
2.5.5. İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları	63
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	65

3. YÖNTEM.....	65
3.1 Araştırmanın Modeli	65
3.2 Evren ve Örneklem.....	65
3.3 Verilerin Toplanması	66
3.4 Verilerin Analizi	66
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	67
4. BULGULAR VE YORUM.....	67
4.1. Öğrenciyi Betimlemeye Yönelik Analiz Bulgu ve Yorumlar	68
4.1.1. Öğrencilerin Yaş ve Cinsiyetleri.....	68
4.1.2. Öğrencilerin Mezun Olduğu Üniversiteler	69
4.1.3. İstanbul Kültür Üniversitesi'ni Seçme Nedeniniz?	69
4.1.4. İşletme Uzaktan Eğitim Programını Seçme Nedeniniz?	71
4.1.5. Yüksek lisans Programına Katılma Nedeniniz?.....	71
4.1.6 E-MBA programını bir tanıdığınıza tavsiye eder misiniz?	72
4.2. Programın ve Uzaktan Eğitim Sisteminin Değerlendirilmesine Yönelik Analizler	73
4.2.1. İdari İşlem ve Danışman Desteği	73
4.2.2. Uzaktan Eğitim Sistemi ve Sanal Derslerin Değerlendirilmesi	75
BEŞİNCİ BÖLÜM	78
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	78
KAYNAKÇA	83
EK- Anket Formu	91

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.1. Türkiye’deki uzaktan eğitim programlarının dağılımı

Şekil 2.2. Türkiye’de uzaktan eğitim programları

Şekil 2.3. İnternet üzerinden uzak eğitim işleyiş şeması

Şekil 2.4. Senkron eğitim

Şekil 2.5. Senkron uzaktan eğitim sistemleri karşılaştırması

Şekil 2.6. Sakai arayüz

Şekil 2.7 Sakai mobil arayüz

Şekil 2.8. Moodle arayüz

Şekil 2.9. Blackboard lms ekran görüntüsü

TABLO LİSTESİ

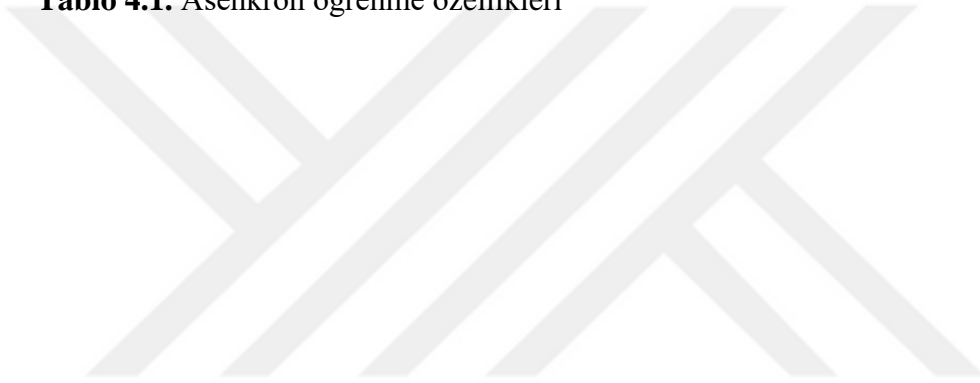
Tablo 2.1. Geleneksel eğitim ile uzaktan eğitimin karşılaştırılması

Tablo 3.2. Türkiye’de uzaktan eğitim programları

Tablo 2.3. Asenkron öğrenme özellikleri

Tablo 2.4. LMS sistemlerinin karşılaştırması

Tablo 4.1. Asenkron öğrenme özellikleri

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 4.1. Cinsiyet oranları

Grafik 4.2. Yaş oranları

Grafik 4.3. Üniversite dağılım oranları

Grafik 4.4. E-MBA programını seçme nedenleri

Grafik 4.5. Yüksek lisans programına katılma nedeniniz?

Grafik 4.6. E-MBA programını tavsiye etme oranları

Grafik 4.7. İdari işlemlerle ilgili yeterli cevap alabiliyorum,

Grafik 4.8. Akademik danışmanıma kolaylıkla ulaşabiliyorum

Grafik 4.9. Danışmanımdan yeterli destek alabiliyorum

Grafik 4.10. Sanal sınıf sayısı yeterli mi?

Grafik 4.11. Sanal sınıfların uygulanma zamanı uygun mu?

Grafik 4.12. Sanal sınıflarda hocalarımdan sorularıma tatminkar yanıtlar alabiliyorum

Grafik 4.13. Uzaktan eğitim ile ilgili teknik sorun yaşamıyorum

GİRİŞ

Toplumların gelişiminde eğitimin rolü büyüktür. Yıllar boyunca pek çok farklı yöntem ve yaklaşım eğitimi etkilemiş, öğrenmeyi en üst düzeye çıkarabilecek sistemler üzerindeki çalışmalar aralıksız devam etmiştir ve etmektedir. Ülkeler, geleceklerinin güvende olması için, bilgi ve insan kaynaklarının ne kadar önemli olduğunu anlamıştır. İnsan gücü yetiştirmenin tek yolu da eğitim ve öğretimdir. Sürekli olarak değişmekte olan toplum ve bireylerin değişen çağ koşullarına uygun olarak eğitim olanaklarından ihtiyaçları doğrultusunda yararlanmaları ve eğitim olanaklarından yararlanırken yaş, zaman, mekan gibi değişkenler bakımından sınırlandırılmaması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Hızla artan nüfusa bağlı olarak, gerek eğitim çağı içinde gerekse dışında kalan ve eğitilmesi gereken insan sayısı artmaktadır. Sürekli gelişen teknolojiler ve bunlara bağlı olan endüstriler de daha fazla eğitilmiş personele gerek duymakta ve eğitim kurumlarından bunu talep etmektedir. Ancak tüm bu istemlere karşıt olarak genel bütçe içinden eğitim için ayrılan miktarlar ya aynı kalmakta ya da düşüş göstermektedir. Dolayısıyla birey başına düşen eğitim harcamaları giderek artmaktadır. Eğitilmesi gerekli nüfusun karşısında birey başına düşen eğitim harcamaları sürekli olarak düşme eğilimi göstermektedir.¹

Sürekli ilerleme içerisinde olan teknolojinin eğitim alanına da yansısıyla birlikte eğitime olan talep artışı, maliyet konusunda sıkıntıların yaşanması ve teknolojik gelişmeler uzaktan eğitim sisteminde gelişmelere neden olmuştur.

Uzaktan eğitim yönetimi ile, içinde bulunduğumuz yüzyılın gerekli kıldığı eğitim ihtiyaçları sağlanabilir ve birçok kişiye ulaştırılması mümkün olabilmektedir.

¹ Kürşad Yılmaz ve Barış Horzum, "Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri Ve Üniversite" İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2005.

Uzaktan Eğitim, eğitimde fırsat ve olanak eşitsizliğini gidermiş, eğitimde zaman ve mekan sınırlılıklarını ortadan kaldırmıştır.

“Uzaktan eğitimde birey sınıf ortamı dışına taşındığı için bireysel olarak eğitimini alır. Eğitim kurumlarındaki ders saatleri kendilerine uygun olmayan bireylerin ve hasta, özürlü ve suçlu insanların eğitim ihtiyacını karşılamak için uzaktan eğitim en iyi çözümdür. Böylelikle geleneksel eğitime uygun olmayan öğrencilere eğitim hizmeti verilmiş olur”²

Günümüzde gelişen teknoloji hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Gelişen teknoloji eğitime ve öğrenme-öğretme biçimlerine de yansımaktadır. Bu değişim ve gelişmelerle birlikte bilişim teknolojileri vazgeçilmez bir hal almış ve eğitimcileri yeni bilim dalları arayışına yönlendirmiştir.

“Bilişim teknolojilerindeki hızlı değişimler, ülkeleri bir yandan çeşitli ekonomik ve sosyal çalkantılar içine sürüklerken, diğer yandan da yeni ekonomik süper güçler yaratmaktadır. İster geri kalmış olsun, isterse gelişmiş, bilişimin gücünün farkına varan tüm ülkeler, teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmek için var güçleri ile planlar yapmakta, mevcut sistemlerini sorgulamakta ve bilgi toplumunun temel taşı olan insan gücünü her şeyin önüne çıkarmaktadırlar. Bu sebeple üniversiteler programlarında bilişim teknolojileri ile ilgili alanlara geniş yer vermeye başlamıştır.”³

Uzaktan eğitim sistemi çok hızlı bir şekilde kümülatif olarak ilerlemiş ve bir çok eğitim ihtiyacını karşılayacak şekilde günümüze kadar gelmiştir. Gelişen teknoloji ve ihtiyaçlara bağlı olarak farklı eğitim seviyelerinde uzaktan eğitim sistemleri modellenmiş ve uygulanmaya başlanmıştır.

² “Eğitimde Yeni Süreç” 10.07.2016, <http://www.tufanadiguzel.info/tr/article/desc/22239/egitimde-yeni-bir-surec-ters-yuz-sinif-sistemi.html>

³ Hakan Özköse, Sertaç Arı ve Öznur Çakır, “Uzaktan Eğitim Süreci için SWOT Analizi” Middle Eastern & African Journal of Educational Research, Issue 5, Year 2013

“Tüm bu katkılardan faydalanmak doğrultusunda Türkiye’de uzaktan eğitimin ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinde çeşitli uygulamalarına rastlanmaktadır. Eğitim kademelerine çeşitli boyutlarda yansımış olan uzaktan eğitim uygulamaları ve eğitim teknolojisindeki gelişmeler ile birlikte bilişim teknolojileri de yaşanan gelişmelerin merkezinde yer almaktadır.”⁴

Bu uygulamaya İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan Eğitim İşletme Yüksek Lisans programı ile başlamıştır. 2011-2016 eğitim-öğretim yılında İstanbul Kültür Üniversitesi, e-mba programlarını uzaktan eğitim üzerinden modellemiş ve bu alanda öğrenci almaya başlamıştır. Uzaktan eğitim programlarının yeterli olup olmadığı, ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığı kapsamında bu programın değerlendirilmesi, eksikliklerin tamamlanması açısından önemlidir.

Yapılan araştırmalarda bugüne kadar İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan Eğitim İşletme Yüksek Lisans programının etkinliği ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Sistemin teknolojiye paralel olarak değişmesi ve ihtiyaçların farklılaşması ile bu tarz modellerin sürekli değerlendirilmesi gerekliliğini zorunlu tutmaktadır. Bu nedenle İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan Eğitim İşletme yüksek lisans programının değerlendirilmesi problem durumu olarak ele alınmıştır.

Bu araştırmanın yapılmasındaki temel amaç. İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan Eğitim İşletme Yüksek Lisans programının, bu programa kayıtlı yüksek lisans öğrencilerinin görüşleriyle değerlendirmesini yapmak ve bu programın geliştirilmesi için öğrencilerin bu program konusundaki önerilerini almaktır.

Bu bağlamda öğrencilerden,

- Öğrencilerin kişisel özellikleri ile ilgili bilgiler,
- Programın etkinliği ile ilgili değerlendirmeleri alınmıştır.

⁴ Melih Engin, “Üniversitelerde Teknoloji Yoğun Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Üretim, Uygulama ve Yönetim Süreçlerinin İncelenmesi” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Tezi, 2013

Araştırma, 2013-2016 ğretim yıllarında eğitim gören öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın veri toplama aracı, programa kayıtlı öğrencilere yönelik hazırlanan anket ile sınırlıdır.

Araştırma İstanbul Kültür Üniversitesi İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan Eğitim İşletme Yüksek Lisans programında eğitim almakta olan 40 öğrencinin görüşleri ile sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. EĞİTİM

1.1. Eğitim Nedir?

Eğitim, toplum hayatında söz sahibi olabilmek için edinilen bilgi, beceri ve anlayışlara denilmektedir.

Günümüzde geleneksel eğitim tarihi Sümerlilere dayanır. Annenin kıza dikiş öğretmesi, babanın oğula avcılığı öğretmesi gibi...⁵

İnsanlık tarihi eğitimi baz alındığında;

“I. Avcılık Dönemi: M.Ö. 8000 yıllara kadar olan dönemi kapsar. Eğitim aile büyüğünün tecrübelerini genç nesle aktarma şeklinde yürütüldüğü dönemdir.”

“II. Tarımsal Toplum Dönemi: M.Ö.8000 ve M.S.1700 yıllarını kapsar. Aile tecrübelerinin aktarılması büyük oranda devam ederken, az da olsa yazım dilinin ortaya çıkması ile eğitim-öğretim üst elit tabakanın eğitim için okullarda yürütüldüğü dönemdir.”

“III.Endüstriyel Toplum Dönemi: 1700-1955 yılları, makinenin insan gücü yerine kullanıldığı dönemdir. Bu dönemde, aile içi eğitim yeterli olmadığından hızlı okullaşma dönemi ve örgün eğitim sistemi önem kazanmıştır.”

⁵ Mehmet Gültekin, “Eğitim Bilimine Giriş” Anadolu Üniversitesi Yayını, 2008.

“IV.İletişim Araçlarını Etkin Kullanan Toplum Dönemi: 1968 yılında İngiltere’de faaliyete geçen ‘Open University’, günümüzde Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Almanya diğer Avrupa Topluluğu ve diğer dünya ülkelerine hizmet vermektedir. 1980 yılında Bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler ve fiyatlarının hızla ucuzlaması, bu aletlerin birçok amaç için kullanılmasına yol açmıştır. Çoklu ortamın (ses, görüntü, telefon bağlantısı) bilgisayarlarda kullanımı, iletişim teknolojisinde gelişmeyi hızlandırması yanında eğitim amaçlı kullanımına imkan vermiştir.”⁶

Bu dönemde iletişim ağının gelişmesi ve yeni teknolojilerin oluşmasıyla “yaygın eğitim” kavramı ön plana çıkmıştır. “Uydu teknolojisi” , “Radyo” ve “Televizyon” ülkeler arası eğitimde kolaylık sağlamıştır.

1.2. Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Eğitim tarihi insanlığın doğuşu ile başlamıştır, İnsanoğlu yaradılışı gereği öğrenmeye eğitime muhtaçtır, insanı diğer varlıklardan ayıran unsur akıldır. İnsan, aklı sayesinde diğer varlıklardan daha üstün durumdadır, insanoğlu bu aklı ancak eğitim sayesinde kullanabilmektedir.⁷

1.2.1. Antik Dönemde Eğitim

Eski Yunan ve Eski Roma kültürlerine dayanan Batı Uygarlığı, eğitim konusunda da bu uygarlıklardan etkilenmiştir.

Batı uygarlığının temeli olan Eski Yunan uygarlığından günümüze ulaşan “pedagoji”, “eğitim bilimi ve teorisi” anlamına gelmektedir. Eski Yunan uygarlığı döneminde köle ve asiller olarak sınıflandırılma yapılırken, eğitim sadece asiller için

⁶ Nurhayat Varol, “Bilgiye Erişimde Yeni Teknolojiler” 21. Yüzyıla Girerken Enformasyon Olgusu Sempozyum Bildirileri , Türk Kütüphaneciler Derneği, Ankara, 2001.

⁷ “Eğitimin Tarihsel Temelleri” 30.04.2016, <http://biologmehmet.blogcu.com/egitim-tarihsel-temelleri/11418949>

geçerliydi. Asiller “oyun ve beden eğitimi” , “söylev verme” ve “güzel konuşma” gibi etkinliklerle uğraşırđı.

Asillere “kahramanlık”, “şan ve şöhret”, “savaşçılık” ve “ruh güzelliği” kazandırılmaya çalışılırdı.

Bu dönemde ön plana çıkan Atina ve Isparta şehir devletlerini aşağıdaki şekilde inceleyebiliriz.

Isparta Şehir Devleti

“Isparta şehir devleti bugünkü Mora yarımadasında bir tarım devleti olarak yer almıştır.”⁸

Isparta Şehir Devleti’nde eğitiin en önemli amacı devletin işine yarayacak asker yetiştirmekti.Gençlerin yetiştirilmesinde devlet otoritesine ve kanuna saygıya çok önem verilirdi. Kadın ve erkeğin eşit tutulduğu Isparta’da kadınların en önemli görevi kuvvetli çocuklar dünyaya getirmekti.

Atina Devleti

Atina’da eğitim özel okullarda erkek çocuklarına yönelik verilirdi. Eğitim erkekler özgü bir kavramdı ve onlara beden eğitimi ve müzikle ilgili dersler verilirdi. Kızlara ev hayatıyla ilgili eğitim evde verilirdi.

Halk demokrasisi kavramı tarihte ilk kez Atina’da kullanılmıştır. Atina Devleti’nde eğitime köleler dışında önem verilmiştir ve birçok özel okul açılmıştır. Devlet okulu yoktur.⁹

⁸ Mehmet Gültekin, “Eğitim Bilimine Giriş” Anadolu Üniversitesi Yayını, 2008.

⁹ Kemal Aytaç, “Avrupa Eğitim Tarihi” Antik Çağdan 19. Yüzyılın Sonlarına Kadar, Phoenix Yayınları, 2012.

Eski Roma uygarlığında aile eğitimine oldukça önem verilmekteydi. Anne ve baba çocuklarına eğitim verirdi. Okuma yazma, kanunlar, tarih, dikiş, ev işleri gibi..

“M.Ö. 2. yüzyıldan itibaren Romalılar, Yunan kültür ve medeniyetinin etkisine girmiş ve onların eğitim sistemini ülkelerine uyarlamışlardır. Böylece, birçok çocuk özel okullara gitmeye başlamıştır. Ancak kızlar ve fakir çocuklar okullara gönderilmemiştir.”¹⁰

1.2.2. Orta Çağda Eğitim

Milattan sonra 476 tarihinde Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasıyla başlayan Orta Çağ, Aydınlanma çağına kadar uzanmaktadır.

Orta Çağ Avrupası'nda Eğitim : Hristiyanlık süzgecinden geçen “Antik Kültür” kavramı Avrupa'da yeniden yorumlanmış, “Skolastik Düşünce” var olmuştur ve ünlü düşünürlerin düşünceleri yasaklanmıştır. Orta çağın eğitim sistemi, düşünce sistemi gibi “skolastik” kavramı ile karakterize edilir. Skolastik düşüncenin özellikleri aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz.

- “Felsefe ile dini öğretilerin açıklanması ve temellendirilmesi yoluna gidilmiştir.”
- “Aristoteles mantığı (kıyas mantığı) kullanılmıştır.”
- “Araştırmada keşif değil, ‘hakikat’ olarak kabul edilen dini öğretilerin akıl yoluyla öğrencilere benimsetilmesi yolu izlenmiştir.”¹¹
- Manastır okulları bu dönemin en belirgin okullarıdır ve kilisenin yönetimi altındadır. Eğitimde en önemli kavram kilisedir. Tanrı kavramı geri plana atılmıştır.

¹⁰ Mehmet Şişman, “Eğitim Bilimine Giriş” Pegem Akademi Yayıncılık, Aralık 2015.

¹¹ “Eğitimin Tarihsel Temelleri” 25.06.2016, <http://home.anadolu.edu.tr/~aboyaci/ders/eb/tarih.pdf>

“Orta Çağın en önemli fakültesi, teoloji eğitimi veren fakültelerdir. Sekiz yıl süre ile yedi serbest sanatı öğrenen kişi, teoloji öğrenimine başlar; bu öğrenim bittikten sonra ‘bachelor’ doçent olurdu. Dört yıllık doçentlik süresinin sonunda da ‘Magister’ profesör olurdu.”¹²

Orta Çağ Asyası’nda Eğitim : Karahanlı Devleti döneminde Müslümanlığa geçiş yapan Türklerde eğitim, medreseler aracılığıyla verilirdi. Medreseler ile birlikte eğitim ve öğretim daha planlı yürütüldü. Astronomi, Matematik, Tıp, Felsefe, Hukuk, Mimarlık gibi dersler medreselerde okutulurdu. Farabi, İbni Sina ve Biruni gibi bilginler medreselerde eğitim gördü ve yetişti.

Farabi (870- 950)

“İslam dünyasının Aristo’su olarak kabul edilir.”¹³ Bilginin insan için en büyük erdem olduğunu düşünmüştür. Ona göre insanoğlu için bilgi çalışmakla elde edilemez, bilgi tanrısalıdır. “Öğretim” ve “Eğitim” kavramlarını birbirinden ayıran Farabi, öğretimin kolaydan zora olması gerektiğini savunmuştur.

İbni Sina (980-1037)

Alanının tıp olmasına karşın, eğitim alanında eğitimcilere yol göstermiştir. Ona göre çocuk doğduktan bir süre sonra “ahlak eğitimi” verilmelidir. Çocuklar hata yapabilir, onlara baskı yapmamak gerekir. Çocuğun 6 yaşında okula başlamasını ve 14 yaşına kadar devam etmesi görüşünü taşır.

“İbni Sina’ya göre öğretmen; dindar, dürüst, bilgili, insafı, temiz, kibar, çocuk eğitim ve öğretimini bilen, çocukların yeteneklerini tanıyabilen ve onlarla ilgilenen bir yapıya sahip olmalıdır.”¹⁴

¹² “Ortaçağ’dan Erken Modern Döneme Batı Avrupa’da Eğitim Tarihi: Yeni Yaklaşımlar” 25.06.2016.

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/mersinefd/article/viewFile/1002000037/1002000033>

¹³ Güray Kırpık, Uğur Ünal, Hasan Işık ve Bahattin Demirtaş, “Türk Eğitim Tarihi” Otorite Yayınları, 2012.

¹⁴ “Eğitimin Tarihsel Temelleri” 25.06.2016, <http://home.anadolu.edu.tr/~aboyaci/ders/eb/tarih.pdf>

Biruni (973-1051)

Eğitim konusunda hümanist bir yaklaşımı olan Biruni, “astronomi, tarih, matematik, coğrafya ve jeoloji alanında çalışmıştır. Dinlere ve insanlara karşı hoşgörölü ve saygılı olmanın önemli olduğunu vurgulayan Biruni’ye göre bilimsel çalışmalar akla uygun olmalıdır.

1.2.3. Rönesans ve Aydınlanma Dönemlerinde Eğitim

1500’li yıllarda “Hümanist eğitim”in öncülerinden olan Erasmus, dilbilgisi kadar kelimelerin taşıdığı anlamında önemli olduğunu savunmuştur. Disiplinin önemli olduğu Reform döneminde, eğitim sadece seçkinler için değil, halk içinde ön plandadır ve eğitimde cezaya yer verilmiştir.¹⁵

“Karşıt Reform, Katolik kilisesinin Reform hareketi ile kaybettiği imtiyazlarını tekrar elde etmeye yönelik çabalarını içeren hareketlerdir. Protestanlığa karşı savaşta papalığın en büyük gücünü ‘Cizvitler Tarikatı’ oluşturmuştur. Bu tarikatın amacı, vaaz vermek ve öğretim faaliyetlerinde bulunarak Katolik kilisesinde ‘baştan çıkarılmış kafaları’, tekrar kiliseye kazandırmaktır. Bu amaçla, papalığın desteği ile bu tarikatça ‘Cizvit Okulları’ (Katolik okulları) kurulmuştur. Bu okullara ‘kolej’ de denmiştir. Kolejler, iki ana kademe üzerine kurulmuştur.”¹⁶

“Metot Çağı ve Eğitim” döneminde öğrenim planlaştırılmış ve eğitim almış olmaktan çok iyi eğitim almış olmak görüşü ortaya çıkmıştır.¹⁷

¹⁵ Haluk Özmen ve Durmuş Ekiz, “Eğitim Bilimine Giriş” Pegem Akademi Yayınları, Temmuz 2013.

¹⁶ Veysel Sönmez, “Eğitim Bilimine Giriş” Anı Yayınları, Eğitim Dizisi, 2013.

¹⁷ “Eğitim Bilimin Tarihçesi” 26.06.2016, <https://by552mugesrakartal.wordpress.com/egitim-bilimin-tarihcesi/>

Aydınlanma döneminde eğitim, daha bilimsel bir ivme kazanmış, “deneme ve araştırma okulları” açılmıştır. Bu dönemin amacı, yaşadığımız dünya için eğitimli çocuklar yetiştirmektir.¹⁸

1.2.4. Türklerde Eğitimin Tarihsel Temelleri

Eski Türklerde Eğitim : Türkler, yaşam için gerekli olan herşeyi doğayla iç içe, doğa şartlarına uyum sağlamak ve savaşçı toplum içinde ayakta kalabilmek için öğrenmişlerdir. Atlı göçebe hayatı yaşayarak, sürü besleyerek...

Orta Asya’da kurulan ilk Türk Devletleri “Hunlar”, “Göktürkler” ve “Uygurlar”ın eğitim türlerini yaşadıkları ortam belirlemiştir.

“Hunlar, yerleşik yaşamı olmayan göçebe halinde yaşayan ilk Türk topluluğudur. Yerleşik bir yaşamı olmayan Hunların sınırlardan gelecek saldırılara karşı uyanık; güçlülere karşı dayanıklı; sorumluluk sahibi, disiplinli, itaatli, yürekli ve cesur olmaları gerekmiştir. Eğitim de bu özelliklere sahip bireyler yetiştirmeyi amaç edinmiştir. Bunların yanı sıra hayvancılık, dokumacılık, madeni eşya yapımı ve el zanaatları Hunlar’da eğitimin temel konuları arasında yer almıştır.”¹⁹

Hunlar için “Töre” çok önemli bir kavramdır. Töreler toplum yaşantısındaki kuralları belirler. Töre halktan saygılı olmayı, küçükleri korumayı, yardımlaşmayı, yoksula destek olmayı bekler. Töre gereğince iyi bir insan ve asker olmak gerekir.

Göktürklerde eğitim Hunları eğitim biçimine benzerlik gösterir ve töre kavramı toplumda önemlidir.

“Göktürklerin 38 harfli gelişmiş bir alfabeye sahip olmaları, Göktürklerin örgün bir eğitime sahip olduklarını düşündürmektedir. Göktürkler’de, Orhun

¹⁸ Güray Kırpık, Uğur Ünal, Hasan Işık ve Bahattin Demirtaş, “Türk Eğitim Tarihi” Otorite Yayınları, 2012.

¹⁹ “Eski Türklerde Eğitim” 25.06.2016, <http://notoku.com/eski-turklerde-egitim/>

Yazıtları'nda da belirtildiği gibi, eğitime egemen olan temel değerler; bilgelik, alplik, kahramanlık bağımsızlık ve halkın mutluluğunun sağlanmasıdır. Uygurlar, Göktürkler gibi bir alfabeyle sahiptirler.

Uygur alfabesi adı verilen bu alfabe ile Uygurlar yazılı eserler vererek zengin bir edebiyat oluşturmuşlardır. Okuryazarlık ve bilgi düzeyleri bakımından Göktürklerden daha iyi durumdaydılar.”²⁰

Selçuklu Dönemi ve Medreseler

“Medreseler Selçuklu döneminde 1040 yıllarında Nişabur'da Tuğrul Bey tarafından kurulmuştur.”²¹

Medreseler “örgün eğitimin” ilk örnekleridir.

“İlk Halk Üniversiteleri” olarak bilinen medreseler bu dönemde Anadolu şehirlerine hızla yayılmıştır. Eğitim kurumlarında “Ahilik” ve “Atabeglik” uygulamalarına yer verilmiştir. “Ahilik” yaygın eğitim, “Atabeglik” seçkin eğitim kurumu olarak adlandırılmıştır.

Devlet adamları eğitimin yanısıra biliminde gelişmesine önem vermişlerdir. Selçuklular döneminde “Mevlâna, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Velî, Nasrettin Hoca” gibi büyük düşünürler yetişmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim Sistemi

Medreseler, bu dönemde en yaygın eğitim kurumuydu. Osmanlı İmparatorluğu döneminde medreselerin sayısı artırılmış, daha çok ezberci bir yöntem uygulanmıştır.

Medreselerde alt seviyeden başlayan öğrenciler, üst seviyede “sahn” adı verilen medreseyi bitirirlerse “icazet” denen bir diplomaya sahip olurlardı. Bu diploma

²⁰ Güray Kırpık, Uğur Ünal, Hasan Işık ve Bahattin Demirtaş, “Türk Eğitim Tarihi” Otorite Yayınları, 2012.

²¹ Yahya Akyüz, “Türk Eğitim Tarihi: M.Ö. 1000 - M.S. 2008” Pegem Akademi Yayıncılık, 2010.

sayesinde “müderris” olurlar ve önce müderrislerin yanında çalışır, bu alanda yer olduğunda atamaları gerçekleştirilirdi.²²

Osmanlı’da eğitiminde “sıbyan mektepleri”, “medreseler”, ”enderun mektebi” “tekke” ve “zaviye” gibi okullar yapılmıştır. Dini eğitimin ön planda tutulduğu bu eğitim kurumları arasında medreseler, “külliye” şeklindedir.²³

Osmanlı eğitim sisteminin yeniden yapılanmasını aşağıdaki gibi inceleyebiliriz.

“İlk yenileşme hareketleri (1773 -1839)”

“Tanzimat dönemi (1839 – 1876)”

“Mutlakıyet dönemi (1878 – 1908)”

“Meşrutiyet dönemi (1908 – 1918)”

Deniz subayı yetiştirmek amacıyla kurulan “Mühendishane-i Bahri Hümayûn Okulu” ilk yenileşme hareketleri döneminde açılmıştır.²⁴

“Tanzimat dönemi her sahada olduğu gibi eğitim ve öğretim için de kararlar, nizamnameler, yani kanunlaştırmalar devridir. Çıkarılan kanunlarla modern bir eğitim sistemi arayışı içine girilmiştir.”²⁵

Abdülhamid’in iktidarda olduğu “Mutlakıyet Dönemi”nde bir önceki dönemde karar verilen kanunlar uygulanmaya başlanmıştır ve eksiklikler belirlenmiştir. “Darülfünun” adı verilen, başka bir ifade ile üniversitelerin ve “azınlık okulları”nın kurulması eğitim açısından önemli gelişmelerdir. İlköğretim zorunlu olduğu

²² “Osmanlı’da Eğitim Sistemi” 25.06.2016, <http://www.tarihin.com/osmanli-devletinde/egitim-ogretim.html>

²³ Ekmeleddin İhsanoğlu, “Osmanlılar ve Bilim” Nesil Yayınları, 2010.

²⁴ “Osmanlı’da Eğitim Sistemi” 25.06.2016, <http://www.tarihin.com/osmanli-devletinde/egitim-ogretim.html>

²⁵ İrfan Göktaş, “Mehmet Ali Ayni'nin Darülfünun Felsefe Tarihi Üzerine Bir İnceleme” Birleşik Kitabevi, 2012.

Mutlakiyet döneminde, modern okullar açılmış olsa bile Avrupa'daki okulların seviyesine ulaşamamıştır.

“Modern anlamda ilk merkezî ve taşra eğitim örgütü bu dönemde kurulmuş ve günümüze kadar esasını muhafaza etmiştir. Temmuz 1879'da Nezaret (Bakanlık) merkez örgütü, öğretim basamaklarına göre daireler halinde düzenlenmiştir”²⁶

“Bu dönemde en çok takdir edilen konulardan biri, Maarif Nezareti tarafından, 1894-1895'ten itibaren, ilk kez, ülke çapında eğitim istatistikleri yayınlanmaya başlamış olması ve yine ilk kez 1898-1904 yılları için Salname-i Nezaret-i Maarif-i Umumiye adıyla, ülke çapında önemli eğitim-öğretim yıllıkları yayınlanmış olmasıdır.”²⁷

“II. Meşrutiyet Dönemi'nde Batı'da uygulanan eğitim sistemleri gözlemlenmiş ve üzerine tartışılmıştır. Birçok düşünce üzerine tartışılarda, uygulamaya yönelik bir gelişme olmamıştır.

“Cumhuriyet döneminde uygulama sahası bulan köy enstitüleri fikri Meşrutiyet döneminde tartışılmıştır.”²⁸

Osmanlı Devleti döneminde toplumsal ve siyasi karışıklıklardan dolayı eğitim alanında beklenen düzeyde ilerleme kaydedilmemiştir. Sonuç olarak Türkiye Cumhuriyeti'ne Osmanlı Devleti'nden “4194 ilkokul, 69 ortaokul, 13 lise, 20 öğretmen okulu, 17 sanat okulu ve 1 üniversite (darülfünun) kalmıştır.”²⁹

Türkiye Cumhuriyeti'nde Eğitim

“Türkiye Cumhuriyetinin ‘Millî Eğitimi’, Cumhuriyetimizin kurucusu, M. Kemal Atatürk'ün görüş ve inkılapları doğrultusunda 1973 tarih ve 1739 sayılı Millî

²⁶ İrfan Göktaş, “Mehmet Ali Ayni'nin Darülfünun Felsefe Tarihi Üzerine Bir İnceleme” Birleşik Kitabevi, 2012.

²⁷ Halil İnalçık ve Günsel Renda, “Osmanlı Uygarlığı” Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2009.

²⁸ “Eğitimin Tarihsel Temelleri” 25.06.2016, <http://home.anadolu.edu.tr/~aboyaci/ders/eb/tarih.pdf>

²⁹ Mehmet Şişman, “Eğitim Bilimine Giriş” Pegem Akademi Yayıncılık, Aralık 2015.

Eğitim Temel Kanunu Temel İlkeleri çerçevesinde bütünsel bir tanıma kavuşmuştur.”³⁰

3 Mart 1924 tarihinde kabul edilen “Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanunu” eğitim sistemine yönelik önemli düzenlemelerden biridir.Öğretim Birliği kanunu sayesinde insanların fikir yönünden yaşadığı zıtlıklar oratadan kalkmış, birlik sağlanmıştır.

1928 yılında Latin alfabesi kabul edilmesiyle Millet Mektepleri açılmıştır, ülkede okuma-yazma oranında büyük bir artış olmuştur.

“Köy Enstitüleri, Türk okul sistemi içerisinde farklı bir yeri olan kurumlardır. Bu okulları farklı kılan özellikler çok çeşitlidir. Bunları, okulun kuruluş amacından, program ve eğitim uygulamalarından çıktı özelliklerine kadar her alanda gözlemlemek mümkündür.”³¹

1940 yılında kurulan Köy Enstitülerinin ortaya çıkmasının en önemli sebebi köylerdeki eğitim sorunudur. Öğretmeni ve okulu olmayan köylerin sayısının fazla olması halkın gelişmelerden geri kalmasına sebep oluyordu.

“1940’ta Köy Enstitüleri modeli gelişmiş bu model 1946-1947’den sonra yapılan değişikliklerle varlığını 1954’e kadar devam ettirmiştir. Bu okulları, diğer okullardan ayıran en önemli özelliği ise ‘çok amaçlı’ olması ve ‘iş eğitimi’ çerçevesinde eğitim-öğretim etkinliklerini uygulamaya çalışmasıdır. Enstitülerin en önemli faydası ise, ilköğretimin köylerde yaygınlaşmasını sağlamıştır. ‘İş eğitimi’, ‘iş içinde iş aracılığıyla’ yapılan eğitimidir.”³²

Bu dönemde yapılan önemli değişikliklerden biri de “üniversite reformu”dur. “1933 Üniversite Reformu” üniversiteleri çağdaş bir yapıya kavuşturmuştur.

³⁰ Mehmet Gültekin, “Eğitim Bilimine Giriş” Anadolu Üniversitesi Yayını, 2008.

³¹ “Köy Enstitüleri” 30.04.2016, <https://toplumsaltarih.wordpress.com/2012/09/07/koy-enstituleri-neden-kuruldu-neden-kapatildi/>

³² “Anadolu’da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri” 25.06.2016, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/45/788/10118.pdf>

“Özerklik kaldırılmıştır. Çünkü üniversite Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır.”

“Dârülfünun hocaları geniş ölçüde yeni üniversiteden uzaklaştırılmıştır.”

“Üniversitede Alman Profesörlere görev verilmiştir.”

“Batıda okuyup gelenler, ciddi bir elemenden geçirilmeden Doçent olarak yeni kurulan üniversiteye atanmıştır.”³³

1973 yılında çıkan “Milli Eğitim Temel Yasası” eğitim yönünden çok önemli olup; eğitim yapısıyla ilgili değişikliklere gidilmiş ve temel ilkeler belirlenmiştir. 1997 yılında ilköğretim 8 seneye çıkarılmıştır. 7 Haziran 2005 tarihinde liseler 4 sene olmuştur. 30 Mart 2012 tarihinde ise 4+4+4 kuralı başlamıştır. “Günümüzde eğitime, bireyin ve toplumun gereksinimlerini karşılayacak bir yapı ve içerik kazandırma çalışmaları sürmektedir.”³⁴

1.3. Eğitim Türleri

Eğitim türleri formal ve informal eğitim olmak üzere ikiye ayrılır. İki eğitim türü arasındaki en önemli fark eğitimin önceden planlanıp planlanmamasıdır.

1.3.1. İnfomal Eğitim

İnfomal eğitim günlük yaşamda devam eden öğrenmedir. Bireyin çevresiyle ilişkisi informal eğitim kapsamındadır. İnfomal eğitimin en önemli özelliği, planlı ve programlı olmamasıdır. Belli bir amacı olmayan bu eğitim türü, olumlu ve olumsuz yönde oluşabilir. Herkesin öğretmen rolünde olabileceği informal eğitim türünde eğitim; sokakta, işyerinde, evde, bahçede, serviste kısacası her yerde gerçekleştirilebilir.

³³ Howard Wilson, “Türkiye Cumhuriyeti’nde Eğitim ve Atatürk” Dost Yayınları, 1968.

³⁴ Mehmet Gültekin, “Eğitim Bilimine Giriş” Anadolu Üniversitesi Yayını, 2008.

Plansız olan İnfomal eğitimde, sosyal etkileşim sonucunda gerekli bilgi, beceri ve tutumlar kazanılır. Örneğin, çocukların bayramda yaşlıların elini öpmesi gerektiğini düşünürsek, bu davranış zamanı geldiğinde kendiliğinden gerçekleşen bir eğitimidir. Yani hiçbir aile bayramda çocuğuma yaşlıların elini öpmesi gerektiğini öğreteceğim ve bunun sonucunda amaç ve hedeflerim şunlardır, eğitim şu zaman kadar sürecektir diye düşünerek bir program belirlemez.

İnfomal Eğitim;

“Konuşma yoluyla işler veya başlar.”

“Tecrübelerin araştırılması ve genişletilmesini içerir.”

“Herhangi bir yerde gerçekleşebilir.”³⁵

1.3.2. Formal Eğitim

Formal eğitim, hedefleri önceden belirlenmiş planlı ve programlı, eğitimin kurumsallaşmasıdır.

“Formal eğitimde, eğitimin gerçekleşeceği yer ve ortam daha önceden bellidir. Plan ve program yaparken bu bilgiler programa yazılır. Formal eğitimde profesyonel araç ve gereçler kullanılır. Sınıfta kullanılacak araç ve gereçler özellikle o eğitim için temin edilmiştir.”³⁶

Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen bu eğitim türü olumlu davranışları hedeflemektedir. Örneğin sınavdan 0 almayı amaçlayan bir Türkçe dersi düşünülemez.

³⁵ “İnfomal Eğitim ve İşyerinde Öğrenme” 06.02.2016, <http://www.dergimiz.biz/informal-egitim-ve-isyerinde-ogrenme.htm>

³⁶ Nurettin Fidan, “Okulda Öğrenme ve Öğretme” Pegem Akademi Yayıncılık, 2012.

Formal eğitimde, belirli aralıklarla değerlendirme yapılarak eğitim ve öğretimin kalitesinin artırılması amaçlanır.

“Formal Eğitim”, Örgün, Yaygın ve Uzaktan olmak üzere 3’e ayrılmaktadır.

1.3.2.1. Örgün Eğitim

“Okul Öncesi”, “İlköğretim”, “Ortaöğretim” ve “Yükseköğretim” örgün eğitim sistemi içinde yer alır. Milli Eğitimin temel amaçları doğrultusunda, önceden hazırlanmış programlarla, kademeli ilerleyen eğitim türüdür. Örneğin liseyi bitirmeden üniversiteye kayıt yaptırmak imkansızdır. Çünkü üniversiteye başlarken kayıt esnasında lise diploması talep edilmektedir. Belli yaş gruplarına yönelik olan bu eğitim türünde diploma verilir.

Örgün Eğitimin Kademeleri

Okul Öncesi Eğitim: İlköğretim çağına gelmemiş çocukları kapsayan, isteğe bağlı, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun bir eğitimidir.

Okul Öncesi eğitimin amaçları;

“Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak”

“Onları ilkokula hazırlamak”

“Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak”

“Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.”³⁷

³⁷ “Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi” 01.07.2016,

İlköğretim: 6-14 yaş arasındaki öğrencilerin eğitim-öğretimini kapsayan İlköğretim, zorunlu 8 yıldır. Anayasanın 42. maddesine göre "İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasızdır."³⁸ İlköğretimin en önemli amacı, öğrencilerin iyi ve çalışkan bir vatandaş olmaları için gerekli olan davranış, bilgi ve becerileri kazanmalarını sağlamaktır.

Ortaöğretim: 14-18 yaş arasındaki öğrencilerin genel, mesleki ve teknik alanlardaki eğitim öğretimini kapsar. İlköğretime dayalı, en az dört yıllık öğrenimi kapsar.

Ortaöğretimin amacı; "Öğrencilere asgari düzeyde ortak bir genel kültür vererek onları birey ve toplum sorunlarını tanıyacak, çözüm yolları arayacak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinç ve güçle ilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime veya iş alanlarına, kısaca iyi bir geleceğe hazırlamaktır."³⁹

Yükseköğretim: "Üniversiteler", "Fakülteler", "Enstitüler", "Yüksek Okullar", "Konservatuarlar", "Meslek Yüksek Okulları" ve "Uygulama ve Araştırma Merkezleri" gibi en az iki yıllık yükseköğrenim veren eğitim kurumlarını kapsar.

"Yükseköğretimin amacı milli eğitimimizin ilke ve hedeflerinden ödün vermeksizin kalkınmanın gerçekleştirilmesinde çok önemli bir faktör olan insan kaynağını ilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda ve ülkenin üst düzeyde insan gücü ihtiyacını karşılayacak şekilde yetiştirmektir. Ayrıca bilimsel alanda araştırmalarda bulunmak ve bu alanda gelişmiş dünya ülkeleri arasında yer almak da yüksek öğretimin hedefidir."⁴⁰

<http://kres.dsi.gov.tr/docs/default-document-library/ooproram.pdf?sfvrsn=2>

³⁸ "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası" 01.07.2016, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/kanun2709-1.htm>

³⁹ "Milli Eğitim İstatistikleri - Örgün Eğitim 2015-16" 02.07.2016, <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>

⁴⁰ "Örgün Eğitim Sisteminin Kademeleri ve Bu Kademelerin Özellikleri Nelerdir?" 12.02.2016, <http://www.tesk.org.tr/tr/yayin/76/cevap2.php>

1.3.2.2. Yaygın Eğitim

“Yaygın eğitim, milli eğitim sisteminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ve toplumun ihtiyaçlarına, fertlerin ilgi ve isteklerine ve hizmet anlayışlarına göre farklı yönlerden dinamik hale getirmek amacıyla onlara belli programlar dahilinde sunulan, örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen eğitim, öğretim, rehberlik ve uygulama faaliyetlerinin tümüdür.”⁴¹

Yaygın eğitimin, belirli bir yaş sınırı yoktur ve bireyin ihtiyaçları kapsamında bir meslek kazandırmak veya mesleklerindeki gelişmeleri kaçırmamak amacıyla yapılan eğitimidir. Hizmet içi eğitimler, kurslar, halk eğitim faaliyetleri yaygın eğitim sistemi içinde yer alır.

Yaygın eğitimde birey, istediği bir alana yönelebilir; resim kursuna gidebilir ve aynı anda müzik kursuna da devam edebilir. Bu eğitim türünde kademe ve ön koşulluk yoktur.

Yaygın eğitim faaliyetlerinin amaçları;

“Okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanağı hazırlamak”

“Bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere uyumlarını kolaylaştırıcı eğitim olanağı sağlamak”

“Millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici nitelikte eğitim yapmak”

⁴¹ “Yaygın Eğitim Nedir, Yaygın Eğitimin Amaçları Nelerdir?” 12.02.2016, <http://www.tesk.org.tr/tr/yayin/76/cevap3.php>

“Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak”

“Ekonominin gelişimi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslek edinmelerini sağlayıcı olanaklar hazırlamak”⁴²

Türkiye’de yaygın eğitim faaliyeti gösteren çok sayıda özel ve kamu kuruluşu vardır. İŞKUR (Türkiye İş Kurumu) , KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı), MEKSA (Mesleki Eğitim Ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı) ve Belediyeler gibi kurumlarda yaygın eğitim faaliyetlerinde bulunmaktadır.

2001 yılında kabul edilen “Making a European area of lifelong learning a reality” Avrupa Birliği tarafından oluşturulmuş, hayat boyu öğrenmenin önemini kapsayan bir karardır. Kararda “Yaşam boyu öğrenme “kişisel, sosyal, vatandaşlıkla ve/veya istihdamla ilgili bir perspektifle, bilgi, beceri ve yeterlikleri geliştirme amacıyla, yaşam boyu üstlenilen öğrenme etkinliği” olarak tanımlanmaktadır.”⁴³

1.3.2.3. Uzaktan Eğitim

“Uzaktan Eğitim farklı ortamlarda bulunan eğitmen ve öğrencinin öğrenme etkinliklerini iletişim teknolojileri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelini ifade eder.”⁴⁴

Çalışmanın İkinci Bölümünde “Uzaktan Eğitim” konusu ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır.

⁴² Nurettin Fidan, “Okulda Öğrenme ve Öğretme” Pegem Akademi Yayıncılık, 2012.

⁴³ Ahmet Duman, “Yetişkinler Eğitimi” Ütopya Yayınevi, Ocak 2000.

⁴⁴ Aytekin İşman, “Uzaktan Eğitim” Pegem Akademi Yayıncılık, Nisan 2011.

İKİNCİ BÖLÜM

2. UZAKTAN EĞİTİM

Geniş kitlelerin faydalanabileceği bu eğitim türü, internet teknolojisinin sağladığı imkanlar sayesinde gelişmiş ve sanal sınıf ortamları yaratılarak zaman ve mekandan bağımsız bir şekilde öğrenciye ulaşmayı amaçlamıştır.

2.1. Uzaktan Eğitimin Doğuşu

Uzaktan eğitimin doğuşunun temeli basımevlerinin kuruluşuna dayanmaktadır. Basımevleri oluşmadan önce tüm kaynaklar elle yazılarak dağıtılabiliyor, o kaynaklardan da sadece belirli kişiler, çoğunlukla din adamları faydalanabiliyordu.

Gutenberg'in basımevini icat etmesi ile artık tüm kaynaklar hızlıca çoğaltılıp, toplumsal sınıf ve cinsiyet ayırt edilmeden dağıtılmıştır. Bu icat dünyada büyük bir bilgi patlamasına sebep olmuştur.

Günümüze daha da yaklaştıkça ikinci bilgi patlaması ise teknolojik gelişmelerin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle artan bilgi miktarına karşın, insanlar da bilgiye ulaşma yolları aramışlardır. Bilgiye ulaşmanın en sağlam yolunun “eğitim” olduğu anlaşılmış, eğitim alma ihtiyacı artmıştır.

”Bilgi ve insan nüfusu çoğaldıkça öğretme-öğrenme faaliyetleri de karmaşıklaşmış ve bu durum insanları yeni arayışlara itmiştir.”⁴⁵

“Uzaktan eğitim, eğitim ihtiyacının artması ve eğitim maliyetinin azaltılması gerekliliğinin ortaya çıktığı günden günümüze kadar gelen bir uygulamadır”⁴⁶

⁴⁵ Zeki Kaya, “Uzaktan Eğitim” Ankara: PegemA Yayıncılık, 2002.

⁴⁶ Zeki Kaya ve Hüseyin Önder, “İnternet Yoluyla Öğretimde Ergonomi” The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET, Volume 1, Issue 1, 2002.

Tarihsel olarak Uzaktan Eğitim Modelleri;

“Mektupla Dağıtım Modeli”

“Tek Yönlü Radyo ile Dağıtım Modeli”

“Tek Yönlü Televizyon Dağıtım Modeli”

“Tek Yönlü Etkileşimli Bilgisayarla Dağıtım Modeli”

“Karma Teknolojik Sistem Modeli”

“Çift Yönlü Radyo Konferans Modeli”

“Çift Yönlü Televizyon Konferans Modeli”

“Çift Yönlü Etkileşimli İnternet Modeli”⁴⁷

Uzaktan Eğitimin Teknolojik Açıdan Değişim Süreci

Klasik Sınıf Eğitimi Dönemi (1983 ve Öncesi): Bilgisayarların yaygın olarak kullanılmadığı dönemdir. Klasik sınıf eğitiminde öğrencilerin ilgi alanına, öğrenme hızına ve becerilerine göre bir program oluşturulamamaktaydı. Sorular ders saati içinde sorulabilir, belirlenen saatlerde sınıflarda olmak gerekirdi.

Multimedya Dönemi (1984-1993): “Multimedya döneminde teknolojik gelişmeler (Windows 3.1, Macintosh, CD-ROM, PowerPoint) yaşanmaya başlamıştır. Eğitimi taşınabilir ve görsel olarak çekici yapmak için bilgisayar tabanlı eğitim programları, CD-ROM aracılığı ile sunulmuştur.”⁴⁸

CD-ROM'lar maliyet ve zaman açısından avantajlı olsa da, öğretici ve öğrenciler arasında etkileşim olmadığı için eğitim içeriği sabit kalmıştır.

Web Başlangıç Dönemi (1994-1999): “Web” ve “İnternet” kavramlarını karıştırmamız gerekir. Web, internet aracılığıyla kullanılan bir yapıdır.

⁴⁷ Erdal Kara, “Uzaktan Yükseköğretimde Ölçme Değerlendirme ve Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi Uygulaması” Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi, 2009.

⁴⁸“Eğitimde Multimedya(Çoklu Ortam)” 03.01.2016,
<http://www.nadircelikoz.com/EGTMULTMm.pdf>

Web teknolojileri her zaman tercih edilmiştir ve ortaya çıktığı zamanlarda sadece düz metinlerden oluşsada zamanla video ve fotoğraf eklenmiştir.Yazılım mühendisleri bu alanda çalışarak web sayfalarını geliştirmişlerdir.

”2000 yıllarından itibaren veritabanları ile bağlantı sağlanarak web sayfalarındaki bilgilerin herkese aynı şekilde verilmesinin yanında kişiye özel veri verilmesi sağlanmıştır. En basitinden e-posta uygulamaları buna bir örnektir.”⁴⁹

Yeni Nesil Web (LMS) Dönemi (2000-): “Teknolojik gelişmeler sayesinde web aracılığıyla canlı sınıf eğitimi, eş zamanlı danışmanlık, geliştirilmiş eğitim hizmetleri, web üzerinde hazırlanan içerik ile etkili ve çok boyutlu öğrenme ortamı yaratmak mümkündür. Bu yeni eğitim uygulamaları çok daha fazla maliyet avantajı, yüksek kalitede öğrenme imkanı sağlamakta ve e- öğrenmenin yeni nesil uygulamaları için basamak olmaktadır.”⁵⁰ Bu imkanlar ışığında web 2.0’ın da tanımından yola çıkılarak öğrenim yönetim sistemleri programlanmıştır (LMS). Bu sistemler ile öğrenci performansı kullanım istatistikleri gibi raporlar alınarak kullanıcı bazlı değerlendirmeler yapılabilmektedir.

2.2. Dünyada Uzaktan Eğitimin Gelişimi

Uzaktan eğitim, çeşitli aşamalardan geçerek teknolojik gelişmelerin de etkisiyle günümüzde yaygın olarak uygulanmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitim kavramı ilk olarak 1700’lü yıllarda ortaya çıkmış, İngilizce eğitim amacıyla kullanılmıştır. İlk örneği mektupla gerçekleştirilmiştir. “II. Dünya Savaşı sonrasında ülkelerin eğitim düzeyini arttırmak için uzaktan eğitim sistemi önem kazanmış ve ön plana çıkmıştır. Bu alanda ilk uygulamalara İngiltere, ABD, Almanya gibi ülkelerde rastlanmıştır.”⁵¹

⁴⁹ Ahmet Baytak, “Eğitimde Web Teknolojilerinin Kullanımı” Pegem Akademi Yayıncılık, 2014.

⁵⁰ Salih Uşun, “Uzaktan Eğitim” Nobel Yayın Dağıtım.

⁵¹ Leyla Küçükahmet, “Eğitim Bilimine Giriş” Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006.

2.2.1. İngiltere’de Uzaktan Eğitimin Gelişimi

Yükseköğretim alanında “Açık Üniversite”yi kuran ilk ülke İngilteredir.

Birleşik Krallıklar Açık Üniversite (Open University) patentini 1969’da almıştır ve öğretim faaliyetlerine Ocak 1971’de başlamıştır.

İngiltere Açık Üniversitesi, tam gün çalışan ve ancak evde çalışmaya vakti olan kimselere derece veren bir eğitim sunar. Açık Üniversite (Open University) kursları kredi sistemine dayanır ve öğretimde çeşitli araçlar kullanır. Bu araçların içinde en önemlisi her kurs için özellikle yazılmış iletişim malzemeleri, televizyon ve radyo programları, seri kitaplar ve özel olarak hazırlanmış metinlerdir. Diğer araçlar ise plaklar, önceden kaydedilmiş bantlar ve “ev” için hazırlanmış deneysel araç gereçlerdir.⁵²

Açık Üniversite diğer İngiliz üniversitelerine benzer yapıda bir üniversitedir, bağımsız bir şekilde lisans eğitimi vermektedir. Açık Üniversite’de eğitim, yayınlar vasıtasıyla sağlanmaktadır. Yayınlarla ulaşma imkanı olmayan kişiler için üniversite çalışma merkezleri kurmuş ve isteyen herkese bu merkezlere katılım şansı vermiştir. Açık Üniversite, ülke çapında büyük bir gereksinimi karşılamaktadır ve kullanılan yöntem bakımından da yüksek düzeyde uzmanlaşmış bir eğitim teknolojisi sağlamaktadır.

Tarihsel Gelişimi

“Stenograf olan Pitman 1840’da Bath’da mektupla steno öğretmeye başladı.”

“1894 Dışarıdan öğretmenlik sertifikası almaya hazırlanan öğrenciler, kendi aralarında bilgi alışverişinde bulundular.”

⁵² Ramazan Erturgut, “İnternet Temelli Uzaktan Eğitimin Örgütsel, Sosyal, Pedagojik ve Teknolojik Bileşenleri” Gazi Üniversitesi, Vol 1, No 2 2008.

“1920 İngiltere BBC okul radyosu programları başladı.”

“1960 Harold Wilson yönetimindeki İngiliz Hükümeti Hava Üniversitesi’ni (The University of Air) kurdu. (bu üniversite daha sonra “Açık Üniversite” olmuştur.)”

“National College (NEC) kuruldu. (Bugünkü Açık Üniversite’nin çekirdeğini oluşturur.) günümüzde yaygın şekilde hizmet vermektedir.”⁵³

2.2.2. Amerika’da Uzaktan Eğitimin Gelişimi

“Uzaktan eğitim alanındaki ilk değişim Amerika’da Boston’da evde gelişmeyi teşvik derneğinin kurulması ile başlamıştır. 1883 yılında Correspondence University’nin kurulmasıyla mektupla öğretimde aşama kaydedilmiştir.”⁵⁴ İlk eğitim amaçlı radyo yayını 2 Kasım 1920 ’de A.B.D’de gerçekleştirilmiştir.

Yine eğitim filmleri ve televizyonun ilk olarak eğitim amaçlı kullanıldığı yer A.B.D’ dir. Bu kullanım eğitim filmlerinin daha çok dini kurumlar tarafından tercih edilmesi ile başlamış ve yaygınlaşmıştır. “1890 yılından beri 130 milyon Amerikalının uzaktan eğitim programına katıldığı tahmin edilmektedir. ABD’de 2000 yılında e-öğrenim pazarı 2.3 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaşmıştır. Bu Pazar yıllık %50 büyüme oranına sahiptir.”⁵⁵

ABD’de 1980’nin ortalarından sonra, uydu ile video konferans ve fiber optik ile iletişim gibi, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci arasındaki iki yönlü görsel etkileşime elverişli teknolojik ilerlemeler modern uzaktan eğitimin gelişmesini hızlandırmıştır.

⁵³ “Türkiye ve Dünya’da Uzaktan Eğitim Uygulamaları” 26.03.2016, http://dokuman.tsadergisi.org/dergiler_pdf/2005/2005-Aralik/10.pdf

⁵⁴ “Correspondence Schools” 01.02.2016, <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/history/correspondence.html>

⁵⁵ “Discover DEAC” 03.04.2016, <http://www.deac.org/>

Amerika’da kırsal kesim için yer ve zaman gibi faktörlerin etkisini azalttığı için uzaktan eğitim oldukça önemlidir. Uzaktan eğitimin kırsal kesime sağladığı yararlar oldukça fazladır. Fakat en önemli yararı dağınık okul kitleleri arasındaki eğitim eşitliliğinin artırmasıdır.

ABD’ de uydu ile eğitim hizmetlerinin genel anlamda ilk kullanımını sağlayan SERC (Satellite Educational Resources Consortium)’in ana hedefi gelir düzeyinin düşük olduğu, eğitim sisteminin ulaştırılmasında coğrafi engellerle karşılaşılacak okullardaki öğretmen ve öğrencilerin temel eğitim gereksinimlerini karşılayarak hizmet vermektedir.

Lowa eyaletinde, tüm eğitim kademeleri ile hastane ve hapishaneleri de kapsayan 1993 yılı itibari ile dünyanın en büyük tam hareketli görüntü, ses ve veri iletişimi için fiber optik ağ döşenerek eğitimi geliştirmek için eyalet çapında uzaktan eğitim ağı kurulmuştur. Bu eyalet gibi pek çok eyalet kendi durumlarına göre uygun en gelişmiş sistemleri uzaktan eğitim hizmetine sunabilmek için yarışmaktadır.⁵⁶

Tarihsel Gelişimi

“1870 ABD Illinois Wesleyen Üniversitesi bir evde öğrenim programı başlattı.”

“1873 ABD Amerika Mektuplaşma çalışmasının annesi olarak kabul edilen Anna Eliot Ticknor tarafından ‘Evde Çalışmayı Destekleme Derneği’ kuruldu. Bu dernek Amerika Birleşik Devletleri’ndeki ilk uzaktan eğitim girişimlerinden birisi olarak kabul edilmektedir.”

“1882 ABD (New York) William Rainey Harper Chautauqua, bir mektupla öğrenim programı geliştirdi.”

“1883 ABD (New York) Ithaca ‘Mektupla Öğretim Üniversitesi’ kuruldu.”

⁵⁶ “Türkiye ve Dünya’da Uzaktan Eğitim Uygulamaları” 26.03.2016, http://dokuman.tsadergisi.org/dergiler_pdf/2005/2005-Aralik/10.pdf

“1886 ABD Pennsylvania Devlet Üniversitesi, Uzaktan eğitimi organize yapıda ilk defa sunan ve ilk uzaktan öğrenme ağını kuran üniversitelerden biri oldu.”

“1890 ABD Foster’in başlattığı evde-öğrenim kursları ‘Mektupla Öğrenim Okulları’ durumuna geldi.”

“1891 ABD Pennsylvania’da yayınlanan bir gazete, yayınlandığı broşürle madencilik yöntemlerini ve maden ocaklarında ortaya çıkan kazalara karşı alınması gereken önlemleri öğretmeye başladı. Wisconsin Üniversitesi yönetim kurulu uzaktan eğitim derslerinin yaygınlaştırılması konusunda karar aldı.”

“1892 ABD Chicago Üniversitesi’nde uzaktan eğitim bölümü kuruldu.”

“1914 ABD Çıkarılan bir yasa ile mektupla öğrenim yaygınlaştırıldı.”

“1915 ABD Madison, okullarının mektupla öğrenim kurslarını idare etmek üzere, Wisconsin’de ulusal yüksek öğrenim birliği (NUCEA) ‘ni kurdu. NUCEA Kolej düzeyinde evde öğrenim kursları başladı.”

“1920 ABD 1920’lerde Avusturya’da da uygulanan “kampus dışında açık öğretim program” Columbia Üniversitesi tarafından da gerçekleştirildi.”

“1926 ABD Bir mektupla öğrenim kurumu olan ‘Ulusal Evde Öğrenim Konseyi’ kuruldu.”

“1950 ABD Askeri amaçlı uzaktan eğitim uygulamaları yapıldı.”

“1975 ABD Açık Üniversite kuruldu.”

“2000 yılından itibaren birçok online eğitim veren üniversite kurulmuştur en bilinenleri arasında Phoenix Üniversitesi bulunmaktadır.”⁵⁷

2.2.3. Almanya’da Uzaktan Eğitimin Gelişimi

Almanya’da kamu tarafından ağırlıklı olarak yürütülen uzaktan eğitim uygulamaları özellikle ülkedeki yabancıların Almancayı iyi öğrenebilmesine hedeflenmiştir. Bunun yanı sıra Fern Üniversitesi Hagen tarafından hukuk, ekonomi, eğitim ve sosyal bilimler alanlarında da eğitim verilmektedir.

Eğitimler basılı meteryaller, ses kasetleri ve televizyon yayınlarından, bilgisayar destekli öğretim yazılımlarına ve internete kadar yaygınlaşmıştır. Ayrıca görme özürlüler gibi engelleri bulunanlara da uzaktan eğitim uygulamaları ile yükseköğretim tamamlama şansı tanınmaktadır. Uzaktan öğretimi tercih eden nüfusun %80’den fazlası 25 yaş ve üstündedir. Fern Üniversitesinde lisans, yüksek lisans ve sürekli eğitim programları ve özel kurslar yürütülmektedir. Bu üniversitede almanca, ekonomi, mühendislik gibi alanlara yönelik olarak da uzaktan öğretim verilmektedir.⁵⁸

Almanya’da televizyon yayınlarının eğitim hizmetlerinde kullanılmasının ardından, kablolu yayınlar ve fiber optik ağlarla uzaktan eğitim sistemin yaygınlaşması sağlanmıştır.

Tarihsel gelişimi

“Almanya’da 1856 yılında Charles Toussaint ve Gustav Langenscheid Almanya’da Berlin’de günümüzde Langenscheid adıyla öğretim malzemeleri yayınlayan ve o yıllarda eğitim uygulayan dil okulunu kurmuştur, ilk örgütlü girişim olmaktadır.”

⁵⁷ Salih Uşun, “Dünyada ve Türkiye’de Bilgisayar Destekli Öğretim” Pegem Akademi Yayıncılık, 2009.

⁵⁸ “Türkiye ve Dünya’da Uzaktan Eğitim Uygulamaları” 26.03.2016, http://dokuman.tsadergisi.org/dergiler_pdf/2005/2005-Aralik/10.pdf

“1884 Almanya (Berlin) Öğrencileri üniversite giriş sınavına hazırlayan Rustinehes Uzaktan Öğretim Okulu açıldı.”

“1974 Almanya Hagen Açık Öğretim Üniversitesi kuruldu.”

“2000 yılından itibaren özellikle açık kaynak kodlu öğretim yönetimi sistemleri ile birçok üniversite uzaktan eğitim hizmeti vermektedir.”⁵⁹

2.2.4. Diğer Ülkelerde Uzaktan Eğitim Modelinin Gelişimi

1800’lü yılların sonunda İsveç gazetesinde “Mektupla Yazılı Anlatım” dersi ilanı yayınlanmıştır. Paris’te “Ecole Universelle par Correspondance (1907)” ve “Centre National d’Enseignement par Correspondance (1939)” uzaktan eğitime örnek kuruluşlardır. Rusya’da yüksekokul ve üniversitelerde uygulama örnekleri vardır. “University of Air” 1986 yılında kurulmuş uzaktan eğitim sistemi kapsamında Japonya’da kurulmuştur.

1914 yılında “Mektupla Eğitim Sistemi” kurarak Avustralya’da uzaktan eğitim sistemine dahil olmuştur. “Uzaktan öğretim, 1910 yılında Queensland Üniversitesi ile birlikte yükseköğretim basamağında başlatılmıştır. İspanya’da, 1972 yılında, Ulusal Uzaktan Öğretim Üniversitesi kurulmuştur. Ayrıca Kanada, Hindistan, İsrail, İtalya, Polonya gibi ülkeler örnek uzaktan öğretim projeleri geliştirmiş ve uygulamışlardır.”

60

⁵⁹ Salih Uşun, “Dünyada ve Türkiye’de Bilgisayar Destekli Öğretim” Pegem Akademi Yayıncılık, 2009.

⁶⁰ Aytekin İşman, “Uzaktan Eğitim” Pegem Akademi Yayıncılık, Nisan 2011.

2.3. Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Gelişimi

Uzaktan eğitim alanında dünyadaki gelişmelere bağlı olarak Türkiye’de fırsat eşitliği sağlamak üzere birçok çalışma yapılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulması ile başlayan eğitim sorunlarının üstesinden gelebilmek için yapılan çalışmalarda zaman zaman uzaktan eğitime geçiş dönemleri olmuştur.⁶¹

Uzaktan eğitimin Cumhuriyet döneminde kullanılmaya başlanmasının başlıca sebepleri; öğretmen yetersizliği ve yeniliklere uyum sağlama sorunlarıdır. Bugün itibariyle Türkiye’nin uzaktan eğitim konusunda, diğer ülkelerin gerisinde bile olsa kendini geliştirdiği ve önem verdiği söylenebilir.

O zamanın şartları düşünüldüğünde, etkili bir öğretim sistemine ihtiyaç duyulması ve nitelikli insan gücü gereksiniminin giderek artması, eğitimle ilgili alternatif çözümler gerektirmiştir. Böylelikle “uzaktan öğretim” eğitim sisteminin gündeminde yer almıştır.⁶²

1924 yılında Dewey’in sunduğu "Öğretmen Eğitim Raporu" ile uzaktan eğitim, Türkiye’de gündeme gelmiştir. Uzaktan eğitimin temelini oluşturan mektupla öğretim kavramı ise 1933-34 yıllarında mektupla öğretim kurslarının açılması düşüncesi ile ortaya atılmıştır.

1951 yılında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) “Öğretici Filmler Merkezi” olarak Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığını (FRTEB) kurmuştur. M.E.B. bu hizmeti daha da yaygınlaştırarak; eğitim filmleri üretilip, eğitim teknolojilerini köylere kadar ulaştırmıştır. Radyo ve televizyonun ülkemize girmesiyle de, radyo ve TV ile uzaktan eğitim hizmetlerine başlanmıştır.⁶³

⁶¹ Özdil İlhan, “Uzaktan Öğretimin Evrensel Çerçevesi ve Türk Eğitim Sisteminde Uzaktan Öğretimin Yeri” Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1986.

⁶² “Uzaktan Eğitim-Türkiye’deki Uygulamalar” 17.02.2016, www.uzem.sakarya.edu.tr/Makaleler.aspx?Makaleid=17

⁶³ Melih Engin, “Üniversitelerde Teknoloji Yoğun Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Üretim, Uygulama ve Yönetim Süreçlerinin İncelenmesi” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Tezi, 2013

Türkiye’deki Uzaktan eğitimin gelişimi

“1927-1960 yılları arasında bu konu üzerine tartışma ve öneriler dönemi olmuştur.“

“1933-34 mektupla öğrenim kurslarının düzenlenmesi.”⁶⁴

“1953’ten buyana FONO dil öğretimi.”⁶⁵

“1956 yılında ilk Uzaktan Eğitim uygulamasını Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü başlatmıştır.”⁶⁶

“1960 yılında ise Orta Dereceli meslek okulu mezunlarına üniversite olanağı sağlamak amacıyla mektupla öğretim yönteminin kullanılması.”

“1961 yılında MEB. tarafından mektupla öğretim merkezinin kurulması.”

“1980 ve 1990’lı yıllarda MEB’na bağlı Okul Radyosu, TV okulu örgün eğitimi destekleyip, isteyene yaygın eğitim olanağı sağlamıştır.”⁶⁷

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi 1982-1983 yılları arasında uzaktan eğitim veren ilk fakülte olarak hizmete başlamıştır. Bu fakültede, uzaktan eğitim ile ilgili olarak öğretim, araştırma, yayın hizmetleri verilmektedir. Açıköğretim Fakültesinin ilk yılında İktisat ve İş Dairesi alanında lisans programları açılmış ve bu programlara toplam 29.479 öğrenci kaydolmuştur.⁶⁸ Bu durum yükseköğretimde öğrenci talebini ortaya koymuştur.

⁶⁴ “Uzaktan Eğitimin Konusu ve Çerçevesi” 03.05.2016, <http://gundilergundiler.blogcu.com/uzaktan-egitimin-konusu-ve-cercevesi/10381731>

⁶⁵ “Fono Açıköğretim ve Yayıncılık” 04.05.2016, <http://www.fono.com.tr/Home/Hakkimizda>

⁶⁶ “Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi” 02.05.2016, https://tr.wikipedia.org/wiki/Uzaktan_e%C4%9Fitimin_tarihsel_geli%C5%9Fimi

⁶⁷ “Türkiye’de Uzaktan Eğitim” 03.05.2016, <http://serpilkurnaz.blogcu.com/turkiyede-uzaktan-egitim/10319547>

⁶⁸ “Türkiye’de Uzaktan Eğitim: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi’nin Uygulamaları” 03.05.2016, [http://www.emu.edu.tr/bekirozer/makale/1989\).T%C3%BCrkiye'de%20uzaktan.pdf](http://www.emu.edu.tr/bekirozer/makale/1989).T%C3%BCrkiye'de%20uzaktan.pdf)

Açıköğretim Fakültesi, sunduğu eğitim-öğretim hizmetlerine ek olarak, Türkiye’de yayılmış büroları ile İktisat ve İşletme Fakültelerinde hizmet vermektedir.

“1990’lı yıllarda MEB’ bağlı okul çağı dışındaki bireylere uzaktan eğitim vermeyi amaçlayan kurumlar ise; 1997 yılında kurulan Açık Öğretim Lisesi, 1997-1998 de öğretime başlayan Açık Öğretim İlkokulu, Mesleki ve Teknik Açık Öğretim okuludur (Elektrik tesisatçılığı vb.)”

“1990 Fırat Üniversitesi uzaktan eğitim uygulamasına e-posta ile başladı.”

“1991’de Fırat Üniversitesi televizyon ile eğitime başladı.”

“1993 Ahmet Yesevi Üniversitesi (Türkiye-Kazakistan) uzaktan eğitim teknolojilerinin bütün imkanlarından yararlanma gayreti içindedir.”

“1995’te Fırat Üniversitesi web destekli öğretime başladı.”

“1997 Sakarya Üniversitesi’nde internet destekli öğretim başladı.”

“Mayıs 1997 ODTÜ internet ile eğitim konusunda çalışmalarını sürdürmektedir.”

“2000-2001 öğretim döneminde YÖK Uzaktan eğitim projesi (Harran Üniversitesi-İstanbul Üniversitesi)”

“2001-2002 öğretim yılı bahar döneminde Sakarya Üniversitesi’nde 1200 lisans öğrencisine internet yoluyla eğitim vermiştir.”

“2002-2003 yılında internet yoluyla eğitim: Açıköğretim Fakültesi bünyesinde Bilgi Yönetimi Önlisans Programı.”⁶⁹

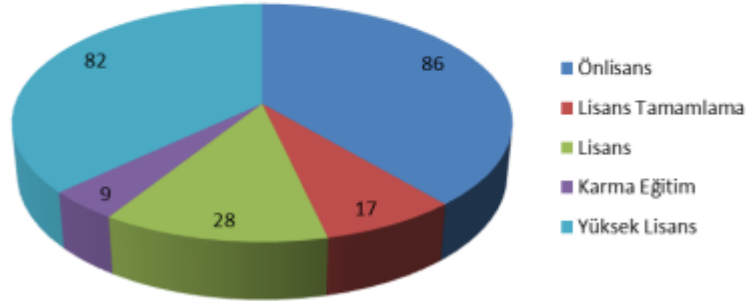
⁶⁹ “Türkiye’de Uzaktan Eğitim” 03.05.2016, <http://serpilkurnaz.blogcu.com/turkiyede-uzaktan-egitim/10319547>

“Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) bünyesinde uygulamaya konulan Ulusal Akademik Network (ULAK-NET) projesi ile üniversitelerde uzaktan eğitim devri başlamıştır.”

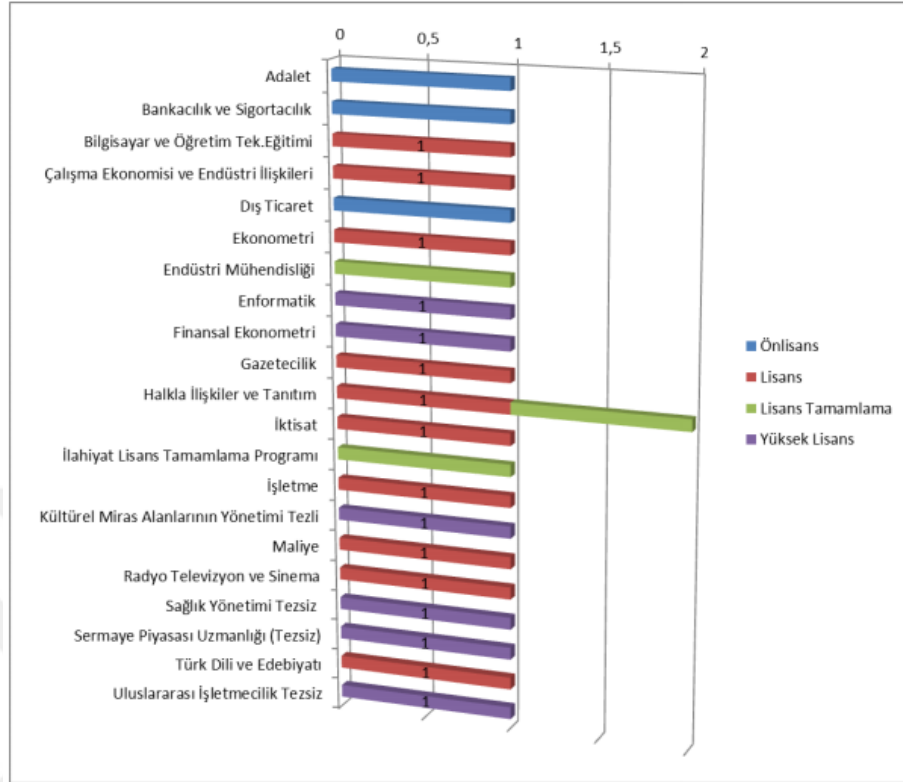
Günümüzde oldukça önemli olan”Uzaktan Eğitim” konusundaki çalışmalar birçok üniversitede devam etmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı da gelişen ve değişen sisteme uyarak kendi programlarında uzaktan eğitime yer vermeye ve kullanmaya başlamıştır. İlköğretimden üniversiteye kadar birçok alanda gerek tam anlamıyla kullanma, gerekse normal öğretime destek amaçlı olmak üzere birçok alanda uzaktan eğitim uygulanmaktadır.

Uzaktan Eğitim Programları

Şekil 4.1. Türkiye’deki Uzaktan Eğitim Programlarının Dağılımı

Şekil 5.2. Türkiye’de Uzaktan Eğitim Programları

2.4. Uzaktan Eğitim Kavramı

Uzaktan eğitim kavramıyla ilgili birçok tanım yapılmakta ve bu tanımların aslında birbirinden çok farklı olmadığı görülmektedir.

Uzaktan eğitim, ilk olarak “Winconsin Üniversitesi’nin 1892 yılı kataloğu’nda kavramsal düzeyde, Üniversitenin yöneticisi William Lighty tarafından 1906 yılında bir yazıda kullanılmıştır.”⁷⁰ Uzaktan eğitim; “elektronik olan ya da olmayan sistemler aracılığıyla özel iletişim yöntemleri gerçekleştirilerek zaman ve mekân sınırlarını ortadan kaldıran birçok öğrenme faaliyetini kullanıcılara sunan planlı, tasarlanmış kapsamlı bir öğrenme faaliyetidir.”⁷¹

⁷⁰ Zeki Kaya, “Uzaktan Eğitimde Ders Kitapları” Ankara: Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Baskı Atölyesi, 1996.

⁷¹ “Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye’deki Durumu” 06.05.2016, <http://e-dergi.marmara.edu.tr/maruid/article/viewFile/5000165212/5000149512>

Avrupa Birliği Uzaktan Eğitim harekât planında uzaktan eğitim sistemi, “Eğitim faaliyetlerinin kalitesini artırmak için internet ve çoklu ortam teknolojileri kullanarak kaynaklara erişim, bilgi değişimi ve işbirliğinin sağlanması” olarak tanımlanmıştır.

California Distance Learning Project (CDLP) uzaktan eğitimi şu şekilde tanımlamaktadır: “Uzaktan eğitim programı öğrenciyle eğitsel kaynaklar arasında bağlantı kurarak eğitimi gerçekleştiren bir sistemdir.”

United States Distance Learning Association (USDLA 2004)'in tanımı da şu şekildedir: “Uzaktan eğitim uydu, video, ses, grafik, bilgisayar, çoklu ortam teknolojisi gibi araçların yardımıyla, eğitimin uzaktaki öğrencilere ulaştırılmasıdır.”⁷²

Uzaktan eğitim uygulamalarının ön plana çıkmasının en önemli sebebi maddi ve fiziki şartların yetersizliğidir. Eğitimin, bir ülkenin geleceği için ne kadar önemli olduğunu düşünerek olursak, eğitim için yapılacak yatırımların da ne kadar değerli olduğunu anlarız.

Uzaktan eğitim sistemiyle ilgili çalışmalar yapan Charles A. Wedemeyer, bu sistemde bireylerin bağımsız olduğunu altını çizmiş ve uzaktan eğitimi “bağımsız çalışma” olarak açıklamıştır. Öğrenciler için daha sağlıklı bir eğitim ortamının yaratılacağını düşünen Wedemeyer, kişisel farklılıkların bu eğitim sistemiyle yok olacağını altını çizmiştir. Holmberg de öğrencilerin ders zamanında gözetim altında olmadıkları için daha başarılı olabileceklerini savunmuştur. Moore ise uzaktan eğitimle ilgili “uzarklık” ve “özerklik” kavramlarını barındıran bir kuram geliştirmiştir. Bu kuramda okulun sadece bir yerleşim birimi olduğunu, önemli olan ve başarıya ulaştırılan en önemli unsurun öğrenci ve eğitmen arasındaki iletişim olduğunu belirtmiştir.⁷³

⁷² Büşra Özmen, “Sosyal Ağ Destekli Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğrenci Başarısı ve Görüşlerine Etkisi” Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2012.

⁷³ Serkan Dinçer, “Bilgisayar Destekli Eğitim ve Uzaktan Eğitime Genel Bir Bakış” Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2006.

Uzaktan eğitimin temelindeki dört unsur yer almaktadır.

“Uzaktan eğitim, devlet kurumları aracılığıyla formel bir eğitim imkanı sunabilmektedir. Öğrenci başarılı olduğu takdirde diploma, sertifika alabilme şansına sahip olmaktadır.”

“Uzaktan eğitim uygulamaları aracılığıyla öğretim elemanları ve öğrenciler farklı zaman ve mekânlarda bir araya gelebilmektedirler.”

“Uzaktan eğitim hem eşzamanlı (senkron) hem de ayrı zamanlı (asenkron) bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Bunun yanında uzaktan eğitim yeni iletişim teknolojileri aracılığıyla etkileşim imkânı da sunabilmektedir.”

“Uzaktan eğitim kaynak ya da kaynaklar arasında bağlantı sağlanmasını gerçekleştirmektedir. Böylelikle daha kolay bir şekilde bütçe, tasarım, iletim planlaması meydana getirilebilmektedir.”⁷⁴

2.4.1. Uzaktan Eğitimin Geleneksel Eğitimden Farklı Yanları

Geleneksel eğitimde bireylerin eğitim ve öğretimde yaşadıkları sıkıntıların başında; eğitim kurumlarının mekan yetersizliği, uzaklık ve eğitimci eksikliği gelmektedir.

Uzaktan eğitimi geleneksel eğitimden ayıran özellikleri incelediğimizde, uzaktan eğitim sisteminde kesintisiz eğitim imkanı sağlanırken, zaman kullanımı kişiye bırakılmaktadır. Kişiye özel ders imkanı sağlayan bu eğitimde gerek eşzamanlı (senkron), gerekse de eş zamanlı (asenkron) olmayan bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir.

⁷⁴“Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye’deki Durumu” 06.05.2016, <http://e-dergi.marmara.edu.tr/maruid/article/viewFile/5000165212/5000149512>

“Geleneksel eğitimde öğrenci ve öğretmen bir arada bulunmak zorundayken uzaktan eğitimde bu zorunluluk bulunmamaktadır.Uzaktan eğitimde psikolojik faktörler devreden çıkmakta ve öğrenci öğretmenin baskısı altında kalmaksızın kendi özgür iradesi ile öğrenme faaliyetini gerçekleştirmektedir.”

Tablo 2.1. Geleneksel Eğitim ile Uzaktan Eğitimin Karşılaştırılması

Geleneksel Eğitim Ortamı	Uzaktan Eğitim Ortamı
Ders tabanlı	Tartışma tabanlı
Yapısal	Esnek
Amaca yönelik	Sonuca yönelik
Çoğunlukla öğretmen merkezli	Bağımsız öğrenci
Geniş sınıflar	Küçük sınıflar
Öğretmen bilgi kaynağıdır	Öğretmen bilgiye yönlendirir

2.4.2. Wedemeyer’e Göre Uzaktan Eğitim Sisteminin Sahip Olması Gereken Başlıklar

“Bir öğrenci bile olsa öğrencinin olduğu her yerde işlem yapabilme yeteneği olmalı- öğretmen olsa da olmasa da”

“Öğrenci üzerinde öğrenme sorumluluğu yerleştirilmeli”

“Öğretim elemanlarını sistemin koruyucuları olmaktan çıkarıp, onlara doğru eğitsel görevler edinmeleri için daha fazla zaman verilmeli”

“Öğrencilere ve yetişkinlere derslerde biçim ve yöntem bakımında daha fazla seçenek (fırsat) sunulmalı”

“Eğer mümkünse etkinliği kanıtlanmış öğrenme materyalleri ve yöntemleri kullanılmalı”

“Farklı öğrenme materyallerini ve yöntemlerini karışık sunarak her konunun veya ünitenin en iyi bilinen yolla öğrenilmesini sağlamalı”

“Dersler uzaktan eğitime uygun bir biçimde tekrar tasarlanmalı veya geliştirilmeli”

“Bireysel farklılıkların tanınacağı şekilde uyum fırsatları geliştirilmeli”

“Öğrencilerin başarıları basit bir şekilde değerlendirilmeli, yer, zaman, yöntem, sıra gibi engeller konulmamalı”

“Öğrencilerin kendi hızlarında öğrenmelerine, başlamalarına ve bitirmelerine izin verilmeli”

“Uzaktan eğitimde öğrencilere daha fazla sorumluluk yüklenmeli ve eşitlik sağlanmalıdır”

“Mekân ve zaman kısıtlaması olmadan öğrenciler istedikleri şekilde çalışabilmelidirler.”

“Farklı ortam ve yöntemler kullanılarak anlatılan konunun en iyi şekilde öğretilmesi gerçekleştirilmelidir.”

“Öğrenciler ders çalışma sürelerinde özgür bırakılmalıdır.”

“Kursların yeniden düzenlenmesi, ders ve kurs içeriklerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.”

“Öğrencilere, kursiyerlere farklı format ve metotlarda eğitim imkânı sunulmalıdır.”

“Uzaktan eğitim uygulamalarının başarılı olabilmesi için öğreticilerin öğrencilere daha fazla zaman ayırması gerekmektedir.”

“Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların ortadan kaldırılabilmesi için öğrencilere farklı imkânlar sunulmalıdır.”

“Bütün öğretim ortamları ve metotlarının etkin bir şekilde geliştirilmesi ve eğitim programlarına entegre bir hale getirilmesi gerekmektedir.”⁷⁵

2.4.3. Urdan ve Weggen’e Göre Neden Uzaktan Eğitim

Her öğrencinin kapasitesi farklı olduğu için, eğitimler öğrencilerin kapasitesine ve hızına göre farklılık göstermektedir. Bu eğitim sistemiyle zamandan ve mekandan tasarruf sağlanır. Bilgiye ihtiyaç duyulduğu zaman uygulamalardan faydalanılabilir. Bireysel çalışma ortamıyla öğrencilerin performansında artış meydana gelmektedir. Teknolojik çalışmalarla bilgiye hızlıca erişim sağlanır. Öğrenciler bilgisayarlarla erken yaşta tanışmış olur. Eğitim almak isteyen her birey yaşına bakılmaksızın istediği alana yoğunlaşabilir. Farklı coğrafi bölgelerde yaşayan insanlar aynı eğitimi alabileceklerdir.⁷⁶

2.4.4. Uzaktan Eğitimin Dezavantajları

“Öğrenme ortamlarında önemli görülen yüz yüze etkileşim ortam ve olanakları ortadan kalkması.”

“Öğrenme sürecinde karşılaşılan öğrenme güçlüklerinin anında çözülememesi ve bu durumun ardından gelişebilecek sıkıntılar.”

⁷⁵ “Açık ve Uzaktan Öğrenmenin Temelleri” 07.05.2016,
<http://dlearningbasics.blogspot.com.tr/2015/04/uzaktan-egitim-kuramlar-bagmsz-ogrenme.html>

⁷⁶ “İnternete Dayalı Uzaktan Öğretim Ve Üniversite Kütüphaneleri” 11.04.2016,
<https://core.ac.uk/download/files/418/11889837.pdf>

“Anında yardım görememe ve sorunun giderilmemesinden kaynaklanan davranışların gelişimi.”

“Kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan ve bu yeteneğini geliştirmemiş bireyler için planlama zorluğu.”

“Çalışan bireylerin kendine ayıracakları vakitte ders çalışma zorunluluğu.”

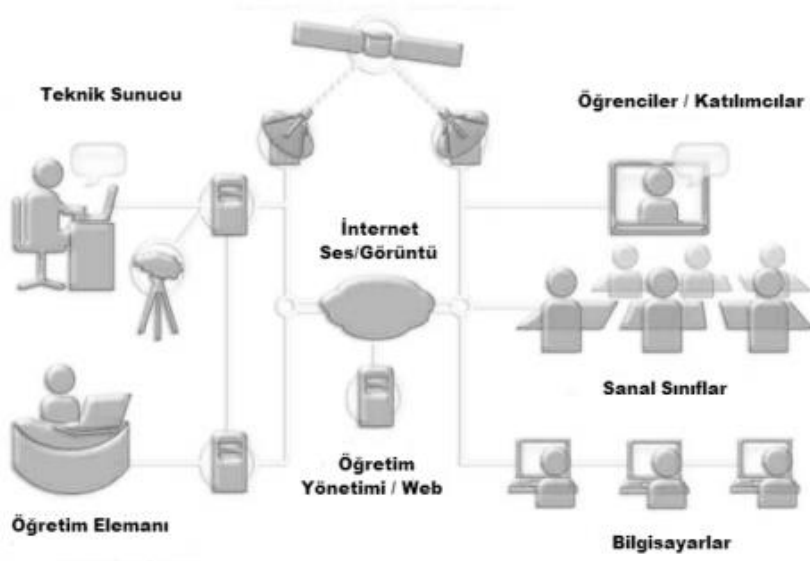
“Laboratuar, atölye gibi uygulama ağırlıklı konuların işlenmesindeki sınırlılıklar.”

“Öğrenci sayısındaki fazlalık nedeni ile iletişimdeki sınırlılıklar olarak sayılabilir.”⁷⁷

2.4.5. Öğrenme Yönetim Sistemleri (LMS)

Öğrenme Yönetim Sistemleri (Learning Management System) ders içeriğinin ve meteryallerinin öğrencilerle paylaşılması, derse öğrenci kayıtlarının yapılması ve yönetilmesi, öğrenciler için ödev ve etkinlik oluşturulması ve bunların toplanması, öğrencilerin derse katılımlarını ve başarı düzeylerini izlemeye yardımcı olan istatistikler tutulması amaçlarıyla hazırlanan çevrimiçi iletişime olanak sağlayan eğitsel yönetim yazılımlarıdır.

⁷⁷ “Uzaktan Eğitim'in Avantajları ve Dezavantajları” 15.04.2016,
<http://ahmetduyar.blogcu.com/uzaktan-egitim-in-avantajlari-ve-dezavantajlari/9852174>

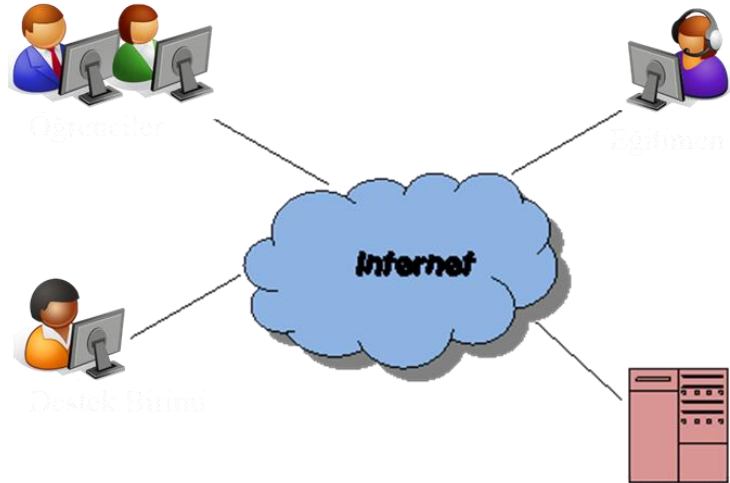
Şekil 2.3. İnternet Üzerinden Uzak Eğitim İşleyiş Şeması

Kaynak: <http://www.savant-us.com/CADEnw/Images/basicOverview.jpg>, 08.05.2016

Öğrenme Yönetim Sistemleri eşzamanlı (senkron) ve eşzamansız (asenkron) olarak 2'ye ayrılmaktadır.

2.4.5.1. Eş Zamanlı (Senkron) Öğrenme

Eş zamanlı öğrenme; “Eğitmen ve öğrencinin fiziksel olarak farklı mekanlarda bulunurken internet teknolojileriyle çevrimiçi olarak bir araya gelerek eğitimin yapılmasıdır.”

Şekil 2.4. : Senkron Eğitim

Eğitmen ve öğrencinin evrimii olarak aynı anda buldukları ortama sanal sınıf denilmektedir. Eđ zamanlı eğitim olanaklarına, sanal sınıf uygulamaları, sohbet (chat) odaları, ekran paylaşımı, etkileşimli beyaz tahta uygulamaları, sesli ve görüntülü görüşme (video konferans) uygulamaları, ortak tarayıcı penceresi gibi araçlar sayılabilmektedir.

“Eđ zamanlı eğitimde sanal sınıf ortamı aracılığıyla öğrenciler direk eğitmeden öğrenme imkanı elde etmektedir. Eğitim süreci öğrencinin kendi kendine gerçekleştirmediği ve önceden yüklenen materyallerden sağlanmayıp, gerçek bir sınıftaymış gibi yapılabilmektedir. Bu açıdan ele alındığında eđ zamanlı eğitimin öğrenme üzerinde pozitif bir etkisinin bulunduğu söylenebilir.”⁷⁸

Eđ zamanlı eğitimde tüm süreçler anlık gerçekleştiğinden dolayı teknolojik altyapının çok iyi seçilmesi ve kurgulanması gerekmektedir. Aksi takdirde yaşanacak olası kopmalar ders sürecini ve ğrenci motivasyonunu olumsuz şekilde etkileyecektir. Gerek internet altyapısının gelişmesi gerek de LMS Yazılım teknolojilerinin gelişmesi ile bu konuda açık kaynak veya kurumsal birçok yazılım geliştirilmiştir, bir kaç yıl öncesine kadar sanal sınıf sistemlerinde kesintiler yaşanırken artık binlerce kişiyi kaldırılabilen altyapılar oluşturulmuştur.

⁷⁸ “Uzaktan Eğitimde Kullanılan Eğzamanlı Sanal Sınıf Araçlarının Karşılaştırılması” 15.04.2016 http://ab.org.tr/ab11/kitap/cinar_tuzun_AB11.pdf

Özellik \ Ürün	Adobe Connect	Big Blue Button	Dimdim	Elluminate Live!	Microsoft Live Meeting	Open Meetings
Lisans	Lisanslı	Kısıtlı Genel Kamu Lisansı (LGPL) + Genel Kamu Lisansı (GPL)	GPL + Lisanslı	Lisanslı	Lisanslı	Eclipse Kamu Lisansı (EPL)
Kullanıcı Kapasitesi	1500	193	100	Sınırsız	1250	Sınırsız
İşletim Sistemi	Linux, Mac OS X, Microsoft Windows	Linux, Mac OS X, Microsoft Windows	Linux, Mac OS X, Microsoft Windows	Linux, Mac OS X, Microsoft Windows	Linux, Mac OS X, Microsoft Windows	Linux, Mac OS X, Microsoft Windows
Ses (Audio) Desteği	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Video Desteği	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Video Niteliği (Standardı)	VGA	VGA	VGA	QVGA	VGA, HQ	VGA
Sohbet Desteği	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Masaüstü Paylaşımı	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Uygulama Paylaşımı	✓	✓	✓	✓	✓	X
Tarayıcı Paylaşımı (Co-browsing)	✓	X	✓	✓	✓	✓
Mobil Aygıt Desteği	✓	X	X	✓	X	X
Kayıt İmkani	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ders Arası Verme	✓	X	X	✓	✓	X
Beyaz Tahta Uygulaması	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Şifreli İletişim	X	X	X	X	X	X
Güvenli Erişim	✓	X	✓	X	✓	X

Şekil 2.5. : Senkron Uzaktan Eğitim Sistemleri Karşılaştırması

Kaynak: Murat Çınar, ab.org.tr/ab11/sunum/198.ppt

2.4.5.2. Eş Zamansız (Asenkron) Öğrenme

Bilginin önceden üretildiği ve depolandığı, daha sonra öğrencilerin dilediği zaman ve dilediği sayıda tekrarda erişebildiği bir uzaktan eğitim-öğretim şeklidir. Bu modelde bilgi, bilgisayarda dinamik olarak sürekli yenilenir, öğrenci sayfaları ziyaret ettiğinde izlenir, konu ile ilgili öğretici sorular yöneltilir ve otomatik raporlar oluşturulur.

Bu modelde bilginin hazırlanıp bilgisayar ortamına depolanması iki şekilde olabilir:

“Çeşitli yazılım araçları kullanılarak ders içeriklerinin bilgisayar ortamına aktarılması”

“Anlatılmakta olan bir dersin, kamera, mikrofon gibi elektronik cihazlarla bilgisayar ortamına alınması.”⁷⁹

Tablo:2.3. Asenkron Öğrenme Özellikleri

Tek yönlü-pasif	Çift yönlü-etkileşimli
Önceden hazırlanmış ders içeriklerine öğrenciler istedikleri zaman ve sayıda ulaşabilirler fakat öğrenciler soru soramazlar.	Önceden hazırlanmış ders içeriklerine öğrenciler istedikleri zaman ve sayıda ulaşırlar. Öğrenciler e-mail, forum vb. yollarla soru gönderebilirler.

Yukarıda belirtildiği üzere asenkron eğitimin etkin gerçekleşmesi için ders bazında kaynak paylaşımı, ödev, forum, chat, ders izlencesi, raporlama gibi araçların kullanılması gerekmektedir. Günümüzde bu uygulamaların hepsinin barındığı paket uygulamalar geliştirilmiştir. Bu web tabanlı yazılımlara LMS (Learning Management System) denilmektedir.

Öğrenme yönetim sistemi ise adından da anlaşılacağı üzere bir yönetim aracıdır ve eğitim içeriklerinin yönetimine, öğrenenler ve öğretmenlerin izlenmesine, öğrenme öğretme süreçlerinin bireyselleştirilebilmesine olanak sağlayan bütünlük bir sistemdir. LSM ve diğer bilgisayar terimlerinin arasındaki temel fark LSM'in bütün eğitim öğretim sürecini doğası gereği sistematik bir yaklaşımla kapsamasıdır.

Uzaktan eğitim kullanımının artması ile buna paralel olarak LMS uygulamaları geliştirilmiştir, bu durum belli bir noktadan sonra ihtiyacımıza göre karar vermemizi gerektirecek sonuçlar doğurmaktadır, peki hangi kriterlere göre değerlendirme yapmalıyız.

⁷⁹ “Asenkron Uzaktan Eğitim” 08.05.2016,
https://tr.wikipedia.org/wiki/Asenkron_uzaktan_e%C4%9Fitim

- **Birlikte Çalışabilirlik (Interoperability)**, farklı kaynaklardan alınan içeriklerin birleştirilmesi; farklı sistemlerde çalıştırılabilmesi; farklı sistemlerin birbirleri ile iletişim kurması ve etkileşimidir.
- **Yeniden kullanılabilirlik (Re-usability)**, e-Öğrenme içeriğini oluşturan bilgi nesnelerinin (metin, grafik, ses, animasyon, video, kod...) yeniden kullanılabilir olması, bu nesnelerin bir araya getirilerek farklı bir öğrenme nesnesine dönüşebilmesidir.
- **Yönetilebilirlik (Manageability)**, kullanıcıya ya da içeriğe ait bir bilginin eğitim yönetim sistemi tarafından izlenmesidir.
- **Ulaşılabilirlik (Accessibility)**, kullanıcının bir öğrenme nesnesine ne zaman isterse ulaşabilmesidir.
- **Devamlılık (Durability)**, teknolojik bir gelişmenin; örneğin içerik üretilirken kullanılan bir aracın yeni bir sürümünün çıkmasının, yeniden tasarım ya da kodlama gerektirmemesidir.
- **Ölçeklenebilirlik (Scalability)**, teknolojinin kullanıcı sayısında, ders sayısında ya da içerikte muhtemel bir artışı kaldırabilecek nitelikte olmasıdır.⁸⁰

Bu bağlamda “bir öğrenme yönetim sistemi yukarıdaki özellikler göz önünde bulundurularak aşağıdaki araçların bulunup bulunmaması, bulunan araçların gelişmiş ve yönetilir olup olmaması durumuna göre değerlendirilmelidir.”⁸¹

⁸⁰ “ECM ve LMS Sistemlerinin Karşılaştırılması ve Eğitim Ortamlarında Kullanımının Araştırılması” 08.05.2016, https://www.academia.edu/12422124/ECM_ve_LMS_Sistemleri

⁸¹ “lms-sistemleri” 01.07.2016, <https://www.academia.edu/>

İletişim ve Etkileşim Araçları

- “Forum Uygulamaları”
- “Dosya Aktarım İşlemleri”
- “Kullanıcılar Arası Site İçi Mesajlaşma”
- “Eşzamanlı Sohbet”
- “Beyaz Tahta Uygulamaları”
- “Çevrimiçi Not Tutma / Alma”
- “Duyurular”
- “Video Konferans Desteği”

Verimlilik Araçları

- “Yer İmleri”
- “Takvim / Süreç İzleme”
- “Kurs İçinde Arama”
- “Çevrimdışı Çalışma”
- “Yönlendirme / Yardım”
- “2.1.3 İşbirliği Araçları”
 - “Grup çalışması”
 - “Sosyal Ağ kurma”
 - “Öğrenci Ürün Dosyaları (Portfolio)”
 - “Viki”
 - “Blog”

Yönetim Araçları

- “Kimlik Doğrulama”
- “Yetkilendirme”
- “Kayıt”
- “Yedekleme”

Ders Dağıtım Araçları

- “Farklı Türlerde Sınav Soruları”
- “Sınav Yönetimi”
- “Sınav Hazırlama Kolaylığı”

Çevrimiçi Notlandırma Araçları

- “Çevrimiçi Not Defteri”

“Ders Yönetimi”
“Öğrenci İzleme”
“Ders Açıklaması”
“Kaynaklar”
“Podcast, Videocast...”

İçerik Geliştirme Araçları

“Erişilebilirlik Standartları ile Uyumluluk”
“İçerik Paylaşımı / Yeniden Kullanım”
“Ders Şablonları”
“Görünüm Özelleştirme”
“Öğretim Tasarımı Araçları”
“Öğrenme Standartlara Uygunluk”
“Donanım / Yazılım”
“Web Tarayıcısı Uyumluluğu”
“Veritabanı Uyumluluğu”
“Sunucu Uyumluluğu”

“Üretici Firma ve Lisanslama”
“Destekleyen Kuruluş”
“Maliyet / Lisanslama”
“İsteğe bağlı hizmetler”

Raporlama Araçları

“Öğrenci Raporları”
“Öğretmen Raporları”
“Yönetici Raporları”
“Sistem Raporları”

Diğer

“Çoklu dil desteği”
“Web servislerle genişletilebilirlik”
“Yapılandırma Maliyetleri”
“Yazılım Dili”
“Destek Hizmetleri (Ticari\Kurumsal)”

2.4.5.2.1. Ders Yönetim Sistemleri (LMS)

Ders Yönetim Sistemi, uzaktan eğitim faaliyetlerini yerine getirmek üzere tasarlanmış web yazılımlarıdır. İngilizce Learning Management System kelimelerinin ilk harflerinden üretilmiş olan LMS kavramı Türkçe’ de öğrenme yönetim sistemi, öğretim yönetim sistemi, öğrenim yönetim sistemi isimlerinde çeşitli kullanımı vardır.

“Öğrenme materyali sunma, sunulan öğrenme materyalini paylaşma ve tartışma, dersleri yönetme, ödev alma, sınavlara girme, bu ödev ve sınavlara ilişkin geribildirim sağlama, öğrenme materyallerini düzenleme, öğrenci, öğretmen ve sistem kayıtlarını tutma, raporlar alma gibi işlevleri yerine getirmek **öğrenme yönetim sistemlerinin** temel görevleridir.”⁸²

Ençok kullanılan ders yönetim sistemleri aşağıda detaylı biçimde açıklanmıştır,

2.4.5.2.1.1 SAKAI

“Sakai, ‘Sakai Projesi’ olarak Mellon Vakfı tarafından hibe ile desteklenen bir proje olarak hayata geçirilmiştir. İlk sürümleri projeyi destekleyen kurumların kullanmakta oldukları araçlara dayanmakla birlikte temelini Michigan Üniversitesi’nin ders yönetim sistemi ‘CHEF’ oluşturmaktadır.

Sakai ismi ‘CHEF’ ismine de esin kaynağı olan Japon televizyon programı “Iron Chef” in meşhur Japon şefi Hiroyuki Sakai’den esinlenilerek verilmiştir.”⁸³

Sakai ücretsiz ve açık kaynak kodlu bir ders düzenleme platformudur. Uygulamanın geliştirilmesi Sakai Foundation yapısı altında üyelik esasına dayalı olarak kar amacı gütmeyen bireysel, eğitim kurumları ve üniversiteler tarafından yapılmaktadır. Ayrıca bu topluluk eğitim ve araştırma toplulukları için açık

⁸² “LMS Nedir? Öğrenme Yönetim Sistemi Nedir?” 17.08.2016, <http://www.teknologweb.com/lms-nedir,lms-nedir>

⁸³ “Açık Kaynak Kodlu Eğitim Yönetim Sistemleri” 24.06.2016, <http://ab.org.tr/ab13/bildiri/246.pdf>

standartların belirlenmesi, yazılım çözümleri ve bunların entegrasyonu konusunda çalışmalar yapmaktadır.

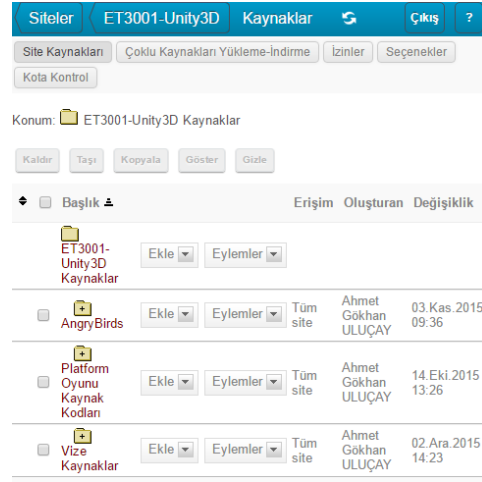
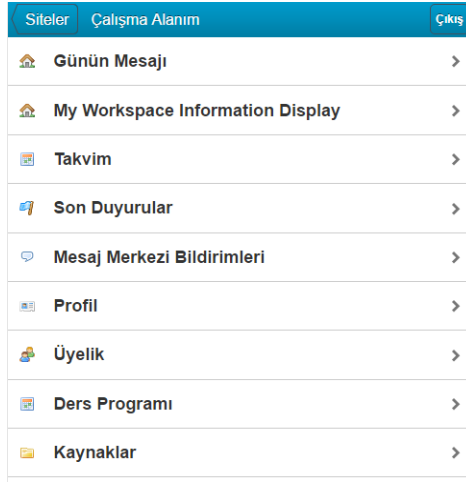
“Sakai, dünya çapında 500’ın üzerinde eğitim kurumunun kullandığı, 2000’nin üzerinde kişinin desteklediği her bir sistem için 200’den 200.000 kadar değişen kullanıcı sayısı, ücretsiz ve eğitimi destekleyen birçok özelliği ile web tabanlı, platform bağımsız bir uygulamadır.”⁸⁴

Sakai, daha çok yüksek öğrenime özelleşmiş ve dünya üzerinde yaygın kullanıma sahip açık kaynak kodlu bir işbirliği ve öğrenme ortamıdır (Collaboration and Learning Environment (CLE)). Sakai bünyesinde farklı ihtiyaçlara cevap verebilecek birçok aracı bünyesinde barındırmaktadır.

The screenshot displays the Sakai user interface. At the top, there is a navigation bar with a logo on the left and several dropdown menus: 'Çalışma Alanım', 'BP5005-Unity3D', 'ET3001-Unity3D', and '- daha fazla -'. On the right, there is a 'Çıkış' button. The main content area is divided into several sections. On the left, there is a sidebar with navigation links: 'Ana sayfa', 'Profil', 'Üyelik', 'Ders Programı', 'Kaynaklar', 'Duyurular', 'Çalışma Alanı Kurulumu', 'Tercihler', and 'Hesap'. The main content area is titled 'Çalışma Alanım: Günün Mesajı' and contains a message: 'Bu alanda şu an için mesaj bulunmamaktadır.' Below this, there is a section titled 'Çalışma Alanım: My Workspace Information Display' which lists several events with their dates and titles. To the right, there is a calendar titled 'Çalışma Alanım: Takvim' showing the month of May 2016. The calendar has a table with columns for days of the week (Pzt, Sal, Çar, Per, Cum, Cmt, Paz) and rows for dates. The date 8th of May is highlighted. Below the calendar, there is a section titled 'Çalışma Alanım: Son Duyurular' which contains a dropdown menu for 'Görünüm' set to 'Tümü' and a message: 'Bu alanda şu an için duyuru bulunmamaktadır.'

Şekil 2.6. : Sakai Arayüz

⁸⁴ “Açık Kaynak Kodlu Eğitim Yönetim Sistemleri: Sakai ve Moodle Karşılaştırılması”08.05.2016, <https://www.sakaiproject.org/sakai-history>

Şekil 2.7 : Sakai Mobil Arayüz

2.4.5.2.1.2 MOODLE

Moodle kelimesi açılımı (Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment-Modüler Nesne Yönelimli Dinamik Öğrenme Ortamı).

Moodle 199 ülkede 45360 sitede kullanılmaktadır. 75 farklı dili desteklemektedir. Martin Dougimas tarafından Avustralya'daki Perth Üniversitesinde geliştirilmiştir ⁸⁵

“Moodle tamamıyla ücretsizdir.”

“Sistem hem Windows hem de Linux sistemleri altında çalışmaktadır.”

“Ölçeklenebilirlik: Sistem, 200,000 öğrencili ve binlerce kurslu örneklerle sahiptir.”

“Çok büyük bir tematik topluluğa yani geliştirici ve son kullanıcı öğretmenlerden oluşan kitleye sahiptir.”

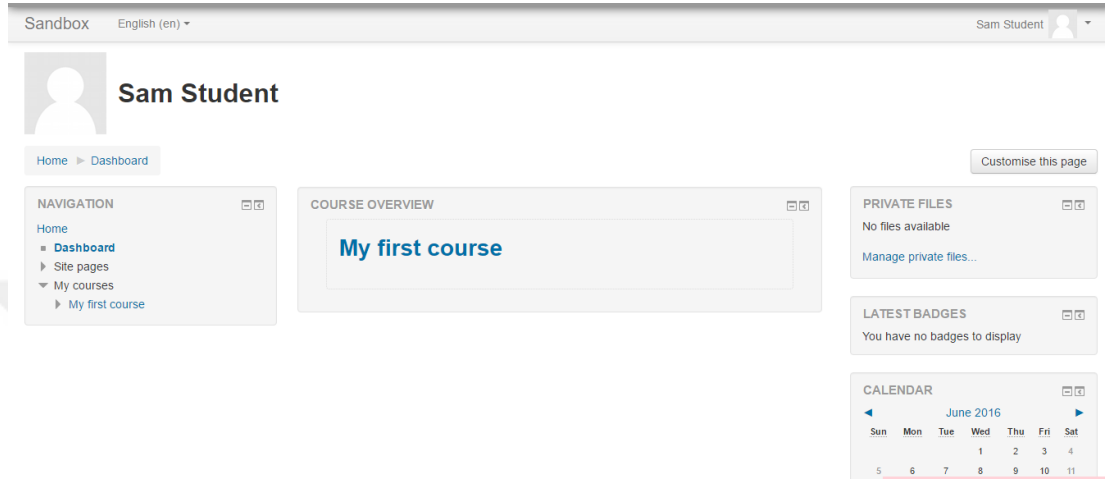
“Geniş geliştirici kitlesi nedeniyle ürün yaşam çevrimi çok hızlıdır. Yani çok kısa sürede yeni sürümler geliştirilmektedir. “

“Açık kaynak kodlu sistem olduğundan güvenlik açıklarının kapatılması ticari sistemlere göre çok daha hızlıdır.”

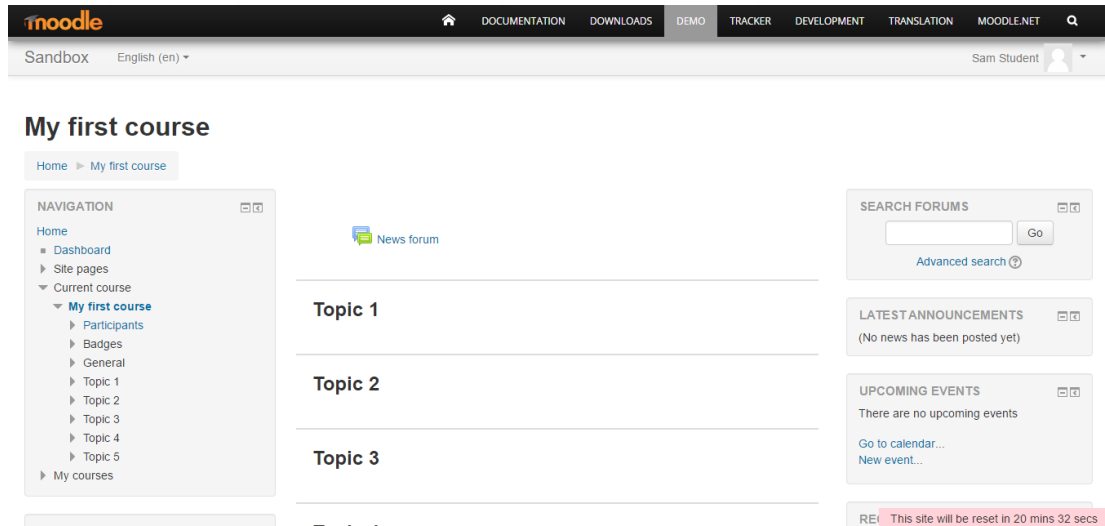
⁸⁵“Sakai ve Moodle Karşılaştırılması” 08.05.2016, <http://ab.org.tr/ab13/bildiri/246.pdf>

“Ücretsiz olduğundan test edici kitlesi çok geniştir.”

“Sürekli olarak çok miktarda yeni özellik (blok veya modül) geliştirilmektedir ve ücretsiz olarak dağıtılmaktadır.”⁸⁶

Şekil 2.8. : Moodle Arayüz

Şekil 2.9. : Sandbox Müfredat Yapısı

⁸⁶ Özgün Aydın, “Yeni Başlayanlar İçin Moodle” Bilkent Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Aralık 2013.

2.4.5.2.1.3 BLACKBOARD

1997 yılında eğitim alanındaki yenilikleri her yere ulaştırmak ve yayılımının yanında verimliliğini de arttırmak amacı ile kurulan Blackboard, şu an ticari alanda dünyada e -learning yazılımı, uygulamaları ve servisleri alanında lider konumda. Blackboard'un dünya genelindeki kullanıcı portföyünü, ilk ve orta dereceli okullar, yüksek öğrenim kurumları, kamu ve ticari kurumlar oluşturmaktadır. Blackboard ve kullanıcıları e-öğrenim alanında dünya öncüleri olarak görülmekte ve Blackboard'un online eğitim uygulaması, Amerika'da en yaygın kullanılan ve en başarılı şekilde adapte edilmiş sistem olarak göze çarpmakta. Blackboard, misyon olarak, insanlarla teknolojiyi birleştirerek eğitim yeniliklerini her yerde yaygınlaştırmayı amaçlamıştır. Blackboard yazılımı 'Academic Suite' (akademik paket) ve 'Commerce Suite' (ticari paket) olarak iki paket olarak piyasaya sunulmuştur. Yaygın olarak kullanılan 'Blackboard Academic Suite' 3 ayrı modülden oluşuyor.

Blackboard Learning System

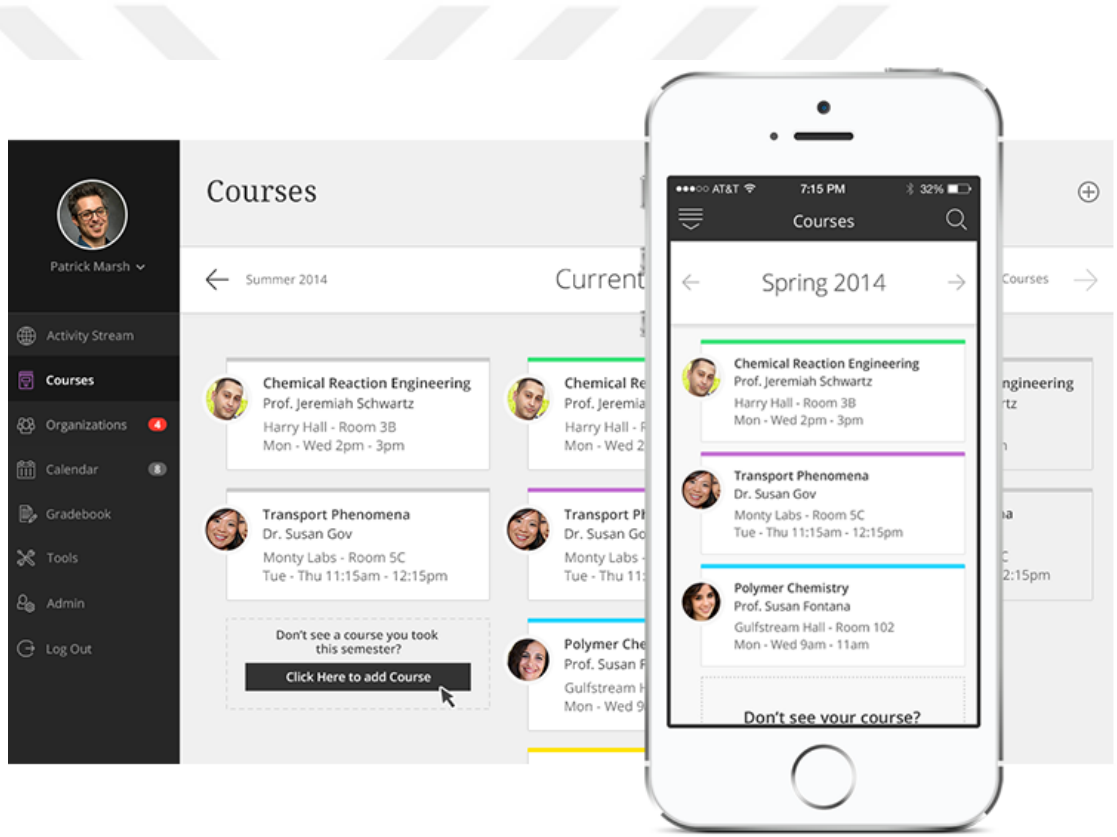
Öğretim Yönetim Sistemi (ÖYS), kullanımı kolay ara yüzlere sahiptir. Ara yüzler hem işlevsel hem de görsellik açısından iyi tasarlanmış ve kullanıcı dostu olmalarının yanı sıra bir ÖYS'de bulunması gereken tüm araçları ve özellikleri içermektedir. Raporlama kısımları, eğitimde ihtiyaç duyduğumuz öğrenme çıktılarını ve hem öğrenci hem de öğretim elemanı tarafındaki ilerlemeyi detaylı sunacak raporlama kabiliyetine sahiptir.

Blackboard Colloborate

Hem eşzamanlı (senkron) hem de eşzamanlı olmayan (asenkron) uygulamaları sunmaktadır. Senkron (eş zamanlı) bir derste kullanılan tahta, slayt sunumu, dosya ve ekran paylaşımı, metin yazım kutusu gibi tüm araçları sunmaktadır.

Blackboard Mobile

Öğrencilere Öğretim Yönetim Sistemine sadece bilgisayardan değil mobil araçlardan (Blackberry, Apple IOS, Android, HP webOS) da ulaşılabilmesine imkân tanımaktadır. Bu sayede eğitim, öğrencileri tek bir merkezde bulunma zorunluluğundan da kurtarmaktadır, aynı zamanda öğrenciler eş zamanlı konferanslara da katılabilmektedirler. Mobil uygulamalarda bilgisayardaki ara yüzün korunması ve aynı şekilde sunulması öğrencilerin alıştıkları ara yüzü sıkıntı yaşamadan kullanabilmelerini sağlamaktadır.⁸⁷

Şekil 2.9. : Blackboard LMS Ekran Görüntüsü

⁸⁷ “LMS Sistemlerinin Karşılaştırılması” 23.06.2016, <https://www.academia.edu>

2.4.5.2.1.4. Ders Yönetim Sistemlerinin Karşılaştırılması

Tablo 2.4. LMS Karşılaştırması

Karşılaştırılan Sistemler	Sakai	Moodle	Blackboard
Bulut Tabanlı Servisler	-	-	+
Çevrimiçi İşbirliği	+	-	+
Açık Kaynak	+	+	-
Sanal Sınıf Desteği	+	+	+
Değerlendirme Sistemi	+	+	+
Ders Bazlı İstatistik	+	-	+
Grup Öğrenme Modülü	+	+	-
Tartışma Ortamı	+	+	+
Özelleştirilmiş Görünüm	-	+	-
Açık Plugin Desteği	+	+	-
Değerlendirme Modülü	+	+	+
Merkezi Yönetim Desteği	+	+	+
Blog Desteği	+	+	-
E-Portfolio	-	+	+

Sonuç olarak gelişen yazılım teknolojisine paralel şekilde LMS altyapıları da tüm ihtiyaçlara cevap verecek duruma gelmiş bulunmaktadır. İleriki dönemlerde özellikle kullanıcı datasını değerlendirecek e-portfolio gibi modüller LMS sistemlerine entegre şekilde kullanılacaktır.

2.5. Türkiye’deki Bazı Vakıf Üniversitelerinin Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Uzaktan eğitim veren üniversiteler sayısında özellikle de son 3 yılda hatırı sayılır biçimde bir artış meydana gelmiştir. Özellikle de yeni kurulan üniversitelerin de işin içine girmesinin ardından uzaktan öğretim yoluyla eğitim alan öğrenci sayısında ciddi bir artış görülmekte. Türkiye’de uzaktan eğitim veren üniversitelerin sayısı, toplam üniversite sayısının yaklaşık %80’ine karşılık gelmektedir.⁸⁸

Bu bölümde inceleyeceğimiz vakıf üniversiteleri, Türkiye’de uzaktan eğitimi ilk ve en etkin uygulayan vakıf üniversiteler arasında ilk 5 sırayı oluşturmaktadır.

2.5.1. Bilgi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Bilgi Üniversitesi uzaktan eğitim stratejisini sadece MBA işletme üzerine konumlandırmıştır. Bu anlamda MBA uzaktan eğitim sistemine özel olarak eğilen Bilgi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi, hem İngilizce, hem de Türkçe olarak bu programın eğitimini vermektedir.

Bilgi Üniversitesi internet sitesini sadece MBA programına özgü olarak tasarlayıp site içeriği sadece bu programa ayırmıştır. Buradan kurumun bu programa verdiği değer daha iyi anlaşılmaktadır. 1996 yılından beri bu alanda hizmet veren Bilgi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkez yaklaşık 2500 mezun vermiştir.⁸⁹

Dersler,⁹⁰ Akademik kadro tarafından hazırlanan ders notları haftalık olarak e-MBA programının internet sitesindeki ders sayfasında yayımlanır.

⁸⁸ ”Uzaktan Eğitim Veren Üniversiteler “08.07.2016, <http://www.uzaktanegitimrehberi.com/uzaktan-egitim-veren-universiteler/>

⁸⁹ ”Bilgi Uzaktan Eğitim” 08.07.2016, <http://mba.bilgi.edu.tr>

⁹⁰ ”EMBA Programları”08.07.2016, <http://www.tekadres.com/Public/WebPages/Pages.aspx?pgId=43>

- Tüm ders notları, dönem sonuna kadar internet sitesinde açık kalır.
- Her hafta işlenen derslerin sonunda testler ve interaktif sorular yer alır.
- Ders sayfaları şema, grafik ve benzeri görsel öğelerle desteklenmiş, sunum ve animasyonlarla hareketlendirilmiştir.
- Öğrenciler, her hafta eklenen yeni ders konularını çalışırken, geriye dönüp daha önceki ders notlarını dönem sonuna kadar tekrar gözden geçirebilir.
- Öğrenciler, ayrıca, program paketine dahil olan ders kitaplarından da konuları takip edebilir. İnternet sitesinde ödev ve alıştıırma sınavları yayımlanır. Ödev ve araştırmalar öğrenciler tarafından tamamlanarak internet sitesi aracılığıyla geri yollanır ve öğretim kadrosu tarafından değerlendirilir.
- Öğrenciler program paketine dahil olan ders kitaplarından da konuları takip edebilmektedirler.

İletişim modeli,⁹¹

- Online Görüşme: Akademik kadro ile öğrenciler arasında randevu ile belirlenen zamanlarda iletişimi kuvvetlendirmek için açılan eşzamanlı sohbet hattıdır.
- Forum: İnternette tartışma platformu olarak tasarlanmış “Forum”, tüm öğrencilerin katılımıyla güncel konuların irdeleneceği aktif bir iletişim ortamıdır.
- Duyuru Panosu: Üniversite ve akademik kadro ile Bilgi e-MBA öğrencileri arasında bilgi alışverişine imkan sağlayan bir elektronik duyuru panosudur. Öğrenciler burada üniversitenin duyurularına erişebildikleri gibi derslere

⁹¹ ”EMBA Programları” 08.07.2016, <http://www.tekadres.com/Public/WebPages/Pages.aspx?pgId=43>

yönelik ödev, zaman değişikliği ve benzeri duyurulara da güncel olarak ulaşmakta, ayrıca duyuru panosunda kendi aralarında bilgi alışverişi yapabilmektedirler.

- **Bilgi-Buluşma:** İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde belirli hafta sonları düzenlenen, öğrencilere açık toplantılardır. Öğrencileri öğretim görevlileri ve iş dünyasından insanlarla buluşturan bu toplantılarda sosyal ve kültürel konularda seminer ve konferanslar düzenlenmektedir.

Bilgi e-MBA Programı'na katılmak isteyen adaylar, internet üzerinden başvuru formunu doldurarak, başvuruda bulunabilirler.

Bilgi e-MBA programına başvuracak adayların,

- Üniversite mezunu olmaları
- Lisansüstü Eğitim Giriş Sınavından (LES) en az 45 puan (herhangi bir dalda) almaları gerekmektedir. LES sınavına girmemiş adaylar ise GRE sınavından en az 610 ve üstü veya GMAT sınavından en az 450 puan alarak başvuruda bulunabilirler.
- Eğitim dili İngilizce olan Bilgi e-MBA Programı için, adayların TOEFL > 525 (Bilgisayar üzerinden yapılan sınav > 197), KPDS > 70 veya dengi İngilizce yeterlilik sınavlarından birine girmiş olmaları gerekmektedir. Bu tür bir sınava henüz girmemiş adaylar Üniversite tarafından yapılacak olan dil yeterlilik sınavına girebilmektedirler.

2.5.2. Bahçeşehir Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Bahçeşehir Üniversitesi Uzaktan konumlandığı uzaktan eğitim stratejisi ile örgün eğitime kayıtlı olmayan bireylere eğitimsel erişim sağlama; zaman ve mekan sınırlaması olmadan, tam zamanlı bir işte çalışan ve coğrafi olarak uzakta yaşayan

bireye eğitim olanağı yaratma; öğrenci-öğretmen ve sınıf bileşenlerine alternatif, etkili bir iletişim aracı olarak internet üzerinden öğrenmeyi sağlayan elektronik ortamda farklı etkileşim araçlarını kullanma; yaşam boyu eğitim ve kişisel gelişim sağlamak isteyen bireylere bir model sunma; bilgiye etkili ve kısa sürede ulaşma amaçlamaktadır.⁹²

Açılan Programlar,

- İnsan Kaynakları Yönetimi (Türkçe / Tezsiz)
- Pazarlama (Türkçe / Tezsiz)
- e-MBA (Türkçe / Tezsiz)
- e-Küresel Siyaset ve Uluslararası İlişkiler

Dersler,

- Tüm ders notları, dönem sonuna kadar internet sitesinde açık kalır.
- Her hafta işlenen derslerin sonunda testler ve interaktif sorular yer alır.
- Öğrenciler, “her hafta eklenen yeni ders konularını çalışırken, geriye dönüp daha önceki ders notlarını dönem sonuna kadar tekrar gözden geçirebilir.
- Öğrenciler program paketine dahil olan ders kitaplarından da konuları takip edebilmektedirler.

İletişim Modeli olarak, Bahçeşehir Üniversitesi uzaktan eğitim dersleri verebilmek ve öğrencilerle iletişim kurmak amacıyla UbiMetis adlı bir LMS(Learning Management System) kullanmaktadır. İletişim süreçlerini bu platform üzerinden online forum, canlı görüşme, duyuru panosu üzerinden gerçekleştirmektedir.

⁹² “BUZEB Bahçeşehir Üniversitesi Uzaktan Eğitim Birimi “ 08.07.2016, <https://buzeb.bahcesehir.edu.tr>

Başvuru, Tezli Programlar için ALES, GMAT ya da GRE yeterliğinizi belirten belge. (Minimum puanlar ALES: 55, GMAT, 450 ve GRE: 610) Tezsiz programlarda yukarıdaki şartlar aranmamaktadır.

2.5.3. Beykent Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Uzaktan eğitimin en etkin kullanıldığı vakıf üniversitelerinden olan Beykent Üniversitesi, Uzaktan Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi'ni 2008-2009 eğitim ve öğretim yılında iki önlisans ve bir yüksek lisans programıyla faaliyete geçirmiştir.⁹³

Bölüm ve Programlar,

- İşletme (Tezsiz)
- Sağlık Kurumları Yöneticiliği (Tezsiz)
- Yönetim Bilişim Sistemleri (Tezsiz)
- İnsan Kaynakları ve Örgütsel Değişim (Tezsiz)
- Bankacılık ve Finans (Tezsiz)
- Kent Yönetimi ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Tezsiz Yüksek Lisans
- İşletme
- Yönetim Bilişim Sistemleri
- Bilgisayar Programcılığı
- İşletme Yönetimi Önlisans Programları
- Endüstri Mühendisliği

İletişim modeli olarak, süreçleri online ders yönetim platformu üzerinden gerçekleşmektedir.

Dersler, Uzaktan öğretim sisteminde dersler sanal sınıf ortamında gerçekleştiriliyor. Akademisyen ve öğrenciler internet bağlantısı sağlanan her

⁹³ “Beykent Üniversitesi Uzaktan Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi” 08.07.2016, <http://buzem.beykent.edu.tr>

ortamdan sisteme bağlanarak sınıf ortamında derse katılabiliyor. Sanal sınıf ortamında gerçekleşen eş zamanlı derslerde akademisyenler, görüntülü ve sesli olarak dersi anlatabiliyor, yazı tahtası kullanabiliyor ve hatta bilgisayarında kayıtlı uygulamaları öğrencilerle paylaşabiliyor. Öğrenciler de derse görüntülü ve sesli olarak bağlanabiliyor, ders içerisinde soru sorabiliyor, dosya paylaşımları yapabiliyorlar. Eş zamanlı yapılan dersler kayıt altına alınıyor ve daha sonra tüm öğrenciler, bu kayıtlar sayesinde istedikleri her an o dersin tekrarına ulaşabiliyor.

Lisans ve Önlisans programlarına kayıt yaptırmak için adayın o yıla ait ÖSS Sonuç Belgesi'nin bulunması gerekmektedir.

Tezli Yüksek lisans programları için ALES' den minimum 50 puan almak gerekmektedir. Ancak ALES belgesi olmayan öğrenciler, yüksek lisans programına misafir öğrenci hakkıyla zaman kaybetmeden başlayabilme ve bu süreçte belgeleri toparlayabilme imkanına sahiptirler.

2.5.4. Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi (MUZEB) ile, öğrenci ve öğretim elemanını zaman ve mekândan bağımsız olarak bir araya getirmiştir. Hatta uzaktan öğretim veren çoğu üniversitenin yapmaya yanaşmadığı bir şeyi yapmış, uzaktan eğitim derslerini vermek amacıyla ihtiyaç duyulan eğitim platformunu kendisi geliştirmiştir. Bu bağlamda Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi Türkiye'de uzaktan kendi alt yapısını geliştiren sayılı üniversiteler arasında yerini almıştır.

Tüm bunların yanı sıra Türkiye'de ilk olarak Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi ve Yabancı Diller Bölümü'nün birlikte hazırladığı eLiveEnglish Temel İngilizce Eğitim programı da uzaktan eğitim ile verilmektedir. Yabancı dil eğitimine ihtiyaç duyan ve bu eğitimi almak isteyen herkes bu programa katılabilir.⁹⁴

⁹⁴ "Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Birimi" 09.07.2016, <http://muzeb.maltepe.edu.tr>

Açtığı programlar,

- İşletme Yüksek Lisans e-mba(Tezli/Tezsiz)
- Halkla İlişkiler ve Tanıtım (Lisans)
- İşletme (Lisans)
- Bilgisayar Programcılığı (Önlisans)
- İşletme Yönetimi (Önlisans)
- Muhasebe ve Vergi Uygulamaları (Önlisans)

Ders Yönetim Sistem ve sanal sınıf ya da canlı e-Sınıf derslerinde öğretim elemanlarıyla karşılıklı, sesli ve görüntülü olarak iletişime geçme imkânı mevcuttur.

Derslerin işleniş biçimi olarak, ders Yönetim Sistemi ve Sanal sınıf ortamında gerçekleşen eş zamanlı derslerde akademisyenler, görüntülü ve sesli olarak dersi anlatabiliyor Öğrenciler de derse görüntülü ve sesli olarak bağlanabiliyor, ders içerisinde soru sorabiliyor. Asenkron olarak öğrenciler haftalık bazda tüm ders meteryallerine ders yönetim sistemi üzerinden ulaşabiliyorlar.

Yarıyıl içi sınavların tamamı sistem üzerinden çevrimiçi olarak yapılmaktadır. Yarıyılın sonundaki bitirme sınavları ise e-MBA öğrencileri için Maltepe Üniversitesi'nin Marmara Eğitim Köyü yerleşkesinde yapılmaktadır.

E-MBA (Master of Business Administration) İşletme Yüksek Lisans Programı Uzaktan Eğitim Türkçe programına başvuru için lisans diploması gerekmektedir. e-MBA İngilizce programında bu şarta ek olarak ÜDS veya KPDS'den 55 puan, yada bu puana denk TOEFL puanı gerekmektedir. Tezsiz programlarda ALES şartı aranmamaktadır.

Lisans ve Önlisans programlarına kayıt yaptırmak için adayın o yıla ait ÖSS Sonuç Belgesi'nin bulunması gerekmektedir.

2.5.5. İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

İstanbul Kültür Üniversitesi, çağın gerektirdiği teknolojik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan ve yaygınlaşan uzaktan eğitime, köklü eğitim anlayışını teknoloji ile birleştirerek ilk olarak 2010-2011 öğretim yılında iki yüksek lisans programı açarak başlamış ve ilk mezunlarını 2012-2013 öğretim yılında vermiştir.

Açılan program ve dersler,

- İşletme Yüksek Lisans e-mba(Tezli/Tezsiz)
- E-lojistik Yüksek lisans (hazırlık aşamasında)
- İnnovasyon ve Gelecek Yönetimi Sertifika Programı
- 2013-2014 Bahar döneminden itibaren Atatürk İlkeleri ve İnkılar tarihi I ve II ,Türk Dili I ve II dersleri, Bilgisayar Bilimine Giriş I ve II dersleri, Yabancı Dil I ve II dersleri uzaktan eğitimle verilmeye başlanmıştır.

Ders Yönetim Sistem ve sanal sınıf ya da canlı e-Sınıf derslerinde öğretim elemanlarıyla karşılıklı, sesli ve görüntülü olarak iletişime geçme imkânı mevcuttur.

Dersler üniversitenin uzaktan eğitim ve ders destek iletişim/paylaşım ortamı olan CATS/SAKAI web ortamında yürütülmektedir. Bu WEB platformunda öğrencinin aldığı her ders'in sayfası bulunmaktadır. Dolayısı ile CATS/SAKAI platformunda bir yarıyıld 5 ders sayfası bulunmaktadır. Bu ders WEB sayfaları vasıtası ile öğrenci ile öğretim üyesi arasında son derecede gelişmiş bir iletişim/paylaşım gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda ders WEB sayfalarında;

- Ders içerikleri (Syllabuss)
- Akademik takvim
- Duyurular
- Kaynak paylaşımı (PP;WORD;JPG; EXCELL;SSR; v.s.)
- Ödevler

- Mesajlar
- Sosyal paylaşım(chat)
- Katılımcı profilleri
- Sanal sınıf (Senkron ders ortamı) ve benzer konularda iletişim/paylaşım olasılıkları yer almaktadır.

Öğretim üyesi her hafta, sözkonusu haftanın ders ile ilgili duyurularını, kaynaklarını, ödevlerini ve diğer gerekli hususları, ders'in WEB sayfasına yükler.

Öğrenci bu kaynaklara istediği zaman ve süre ile bağılı olmaksızın erişir (asenkron ders).

Ayrıca yine her hafta, önceden belirlenen ve duyurulan gün ve saatte öğretim üyesi ve öğrenciler, yine aynı WEB ortamında yer alan "Sanal Sınıf" da eşzamanlı (senkron ders) olarak ders tekrarı ve tartışmalar yaparlar.

Eşzamansız (asenkron) dersler öğrencinin istediği zamanda erişebildiği kaynaklar yardımı ile yapılmaktadır. Dolayısı ile devam zorunluluğundan bahsedilemez.

Eşzamanlı (senkron) dersler belirlenen zamanlarda WEB üzerinden yapılan öğretim üyesinin öğrenci sorularına cevap verebildiği, konuların beraberce tartışılabilirdiği bir ortamdır. Bu derse de devam zorunluluğu yoktur, ama katılım, dersi öğrenme sürecine büyük katkı yaptığından kuvvetle önerilmektedir.

Arasınavlara / Ödevler WEB ortamında öğretim üyesi takdiri yapılmakta olup öğrenci katılım zorunluluğu da öğretim üyesinin takdirindedir.

Final sınavlarına belirlenen ve duyurulan zamanlarda katılım zorunludur.

E-MBA (Master of Business Administration) İşletme Yüksek Lisans Programı Uzaktan Eğitim Türkçe programına başvuru için lisans diploması gerekmektedir. Tezsiz programlarda ALES şartı aranmamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın; modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanma süreci ile verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel işlemler yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, genel olarak İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Bölümü Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans Programında öğrenim gören öğrencilerin görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmada bu öğrencilere araştırmacı tarafından hazırlanmış olan anket formu uygulanmıştır. Öğrencilerin görüşleri, 2013-2016 eğitim-öğretim yılında araştırmacı tarafından toplanmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Bölümü Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans Programını bitiren ve devam etmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır.

İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan Eğitim Biriminden alınan verilere göre çalışma evrenini oluşturan İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan eğitim İşletme yüksek lisans programında toplam 40 öğrenci bulunmaktadır.

3.3 Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak literatür taraması gerçekleştirilmiş ve anket tekniği kullanılmıştır.

Bu araştırmada 2013-2016 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmış olan İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme bölümü uzaktan eğitim yüksek lisans programının değerlendirmesini yapmak üzere öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından anket formu geliştirilmiştir. Tüm bu işlemlerden sonra veri toplama aracı çalışma gurubuna uygulanmıştır.

Veri toplama aracındaki başlıklara; araştırmacı, alan uzmanları, konu ile ilgilenen öğretim elemanlarının görüşleri alındıktan sonra son şekli verilmiştir ve böylece kapsam geçerliliğinin sağlandığı düşünülmektedir.

Tüm bu işlemlerden sonra veri toplama aracı olarak anket, çalışma gurubuna uygulanmıştır. Anket toplam 15 sorudan oluşmaktadır, soruların dördü idari süreç ve danışman yeterliliği, 6 tanesi uzaktan eğitim sistemi ve derslerin değerlendirilmesi, son 5 soru ise kullanıcı profili ve isteklerini kapsamaktadır. Uzaktan Eğitim İşletme Yüksek Lisans programını değerlendirmeye yönelik öğrenci görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmış olan sorular (1,2,3,4,5) puan üzerinden değerlendirilmektedir, bu puanların karşılığı (1=Çok Kötü, 2=Kötü, 3=Kararsızım, 4=İyi, 5=Çok İyi) olarak belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan anket gerekli izinler alınarak uygulanmıştır.

3.4 Verilerin Analizi

Bu araştırmada 2013-2016 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmış olan İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme uzaktan eğitim yüksek lisans programının değerlendirmesini yapmak üzere öğrencilerin görüşlerini alınmış uygulama sonunda anketler tek tek incelenmiş ve elde edilen data üzerinde bilgisayar

ortamında “SPSS” istatistik paket programı kullanılarak data analiz işlemi gerçekleştirilmiştir.

Programın değerlendirilmesine yönelik olarak hazırlanmış olan anketin soru maddelerine yönelik analizi yüzde dağılım(%) hesapları yapılarak yorumlanmıştır.

Elde edilen sonuçlar araştırmanın amacına uygun bir düzen içerisinde bulgular ve yorumlar bölümünde tablolar ve buna bağlı yorumlar formatında sunulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans programında eğitim alan öğrencilerin bu programı değerlendirmelerine ilişkin analiz ve yorumları bulunmaktadır. Bu değerlendirmeler 2 farklı şekilde analiz edilmektedir.

- Öğrenciyi betimlemeye yönelik analizler
- Programın ve uzaktan eğitimin değerlendirilmesine yönelik analizler.

Öğrenciyi betimlemeye yönelik olarak, öğrencinin yaş, cinsiyet, mezun olduğu okul, üniversite ve yüksek lisans programını seçme nedenleri gibi bilgiler ile araştırmanın daha anlamlı bir biçimde yorumlanması amaçlanmıştır.

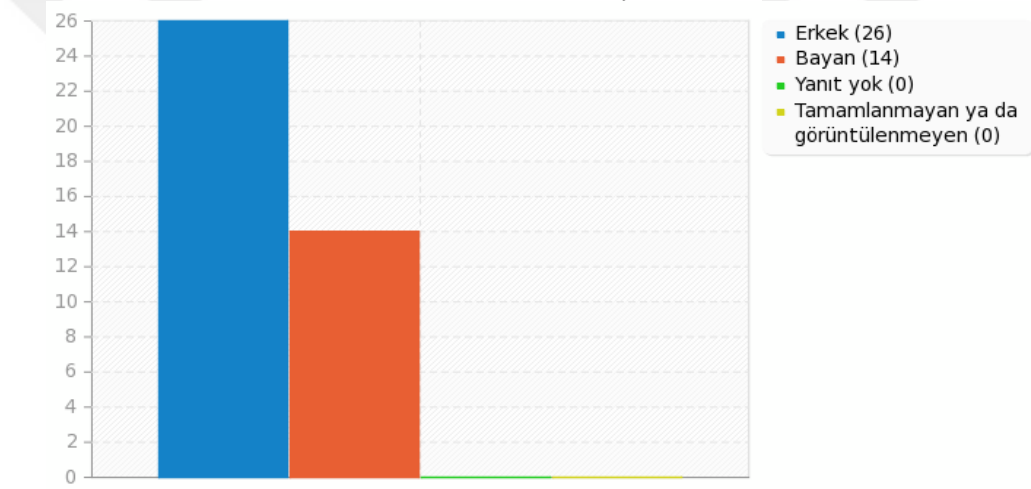
Öğrencilerin İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans programı ile ilgili değerlendirmelerin yer aldığı bölümde ise bölüm öğrencilerinin programın farklı boyutlarına ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

4.1. Öğrenciyi Betimlemeye Yönelik Analiz Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans Uzaktan Eğitim programında eğitim gören ve değerlendirme formunu cevaplayan 40 öğrencinin kişisel bilgileri bulunmaktadır.

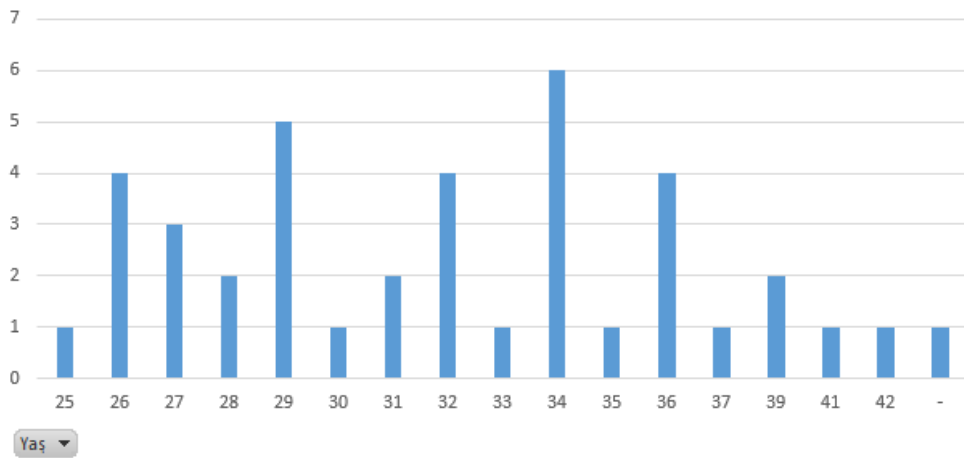
4.1.1. Öğrencilerin Yaş ve Cinsiyetleri

Grafik 4.1. Cinsiyet Oranları

Grafik

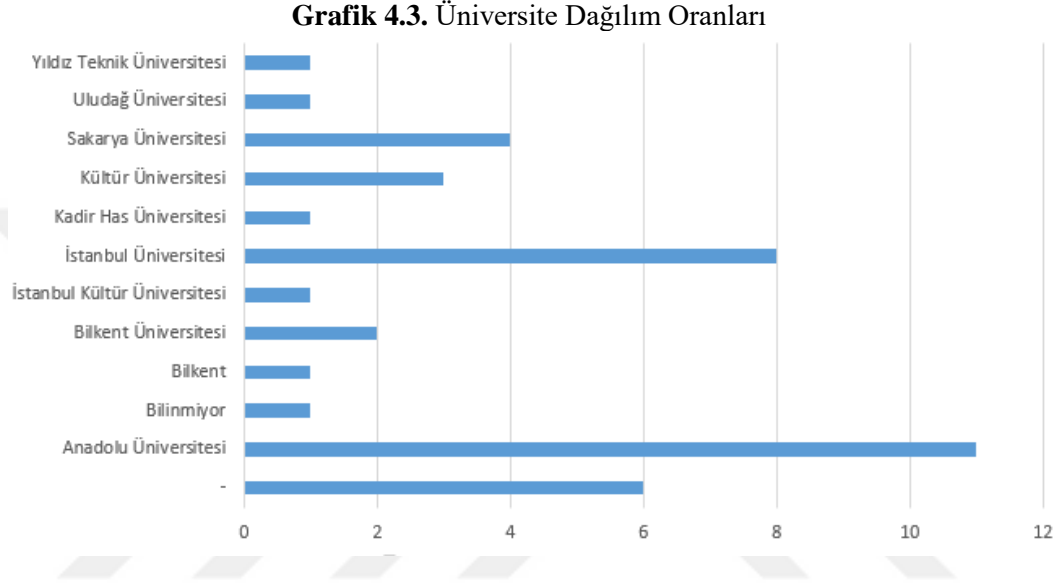
4.2. Yaş Oranları

Grafik 1' den anlaşılacağı üzere İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans Uzaktan Eğitim programındaki öğrencilerin % 65'i bay, %35 bayandır.

Bununla beraber grafik 2’de öğrencilerin %82’sinin 26-36 yaş aralığında olduğu elde edilen bulgular arasındadır.

4.1.2. Öğrencilerin Mezun Olduğu Üniversiteler

Öğrencilerin mezun olduğu üniversitelere ait veriler analiz edildiğinde çıkan bulgular, öğrencilerin özellikle Anadolu Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi’nden yoğun olarak programa katıldıklarını göstermektedir.

4.1.3. İstanbul Kültür Üniversitesi’ni Seçme Nedeniniz?

Kültür Üniversitesini tercih etme nedeniniz?
Hocaların etkisi
Ulaşım ve Marka bilinirliği
Referanslar
Tezli olması, Akademik kadro ve ders kalitesi
e-mba eğitimi veren üniversiteler arasında en uygun ortama sahip olması
Prestijli ve iyi bir öğretim kadrosuna sahip olması
İsteğime uygun program bu üniversitedeydi, ayrıca yeni üniversite arasında köklü üniversite
Lisans eğitimini Kültür Üniversitesinde almış olmam.

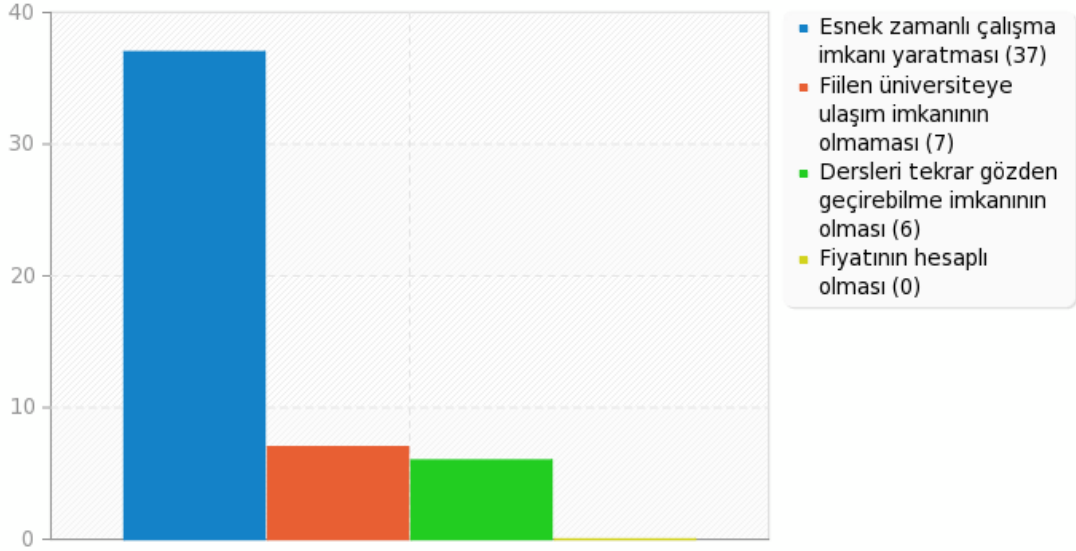
Tezli e-mba olması
Beklentilerimi karşılıyor olması
Olanak ve geçmişinin etkinliği
Bildirim yok
Köklü bir eğitim kurumu kardeşim de aynı üniversiteden mezun olduğu için.
Çok kaliteli eğitim kadrosu olduğu için tercih ettim.
Referans
Tezli programı olduğu için
Köklü bir kurum olması
Tezli emba olması
Akademik Kadro
Referans
Burdan mezun olmam
Akademik kadro
Referans
Referans
Köklü Kurum olması
tezli olması
Geçmiş olan üniversite olması
Referans
referans
Hocalarımda orda olması
Referanslarından dolayı
Arkadaşım referansı
Tezli olması
Bilinçsiz olarak
Kardeşim burda okudu
Tezli imkanı olması
Arkadaşım referans oldu
Köklü olması
Marka değeri
İstanbul Üniversitesinden birçok hocamızın bulunması

Tablo 4.1. Asenkron Öğrenme Özellikleri

Öğrencilerin İstanbul Kültür Üniversitesi'ni tercih etme nedenlerinden en fazla oran olarak (%30) referans yani tavsiye gelmektedir. Bu sonuç da programın etkinliği açısından önemli bir bulgu olmaktadır.

4.1.4. İşletme Uzaktan Eğitim Programını Seçme Nedeniniz?

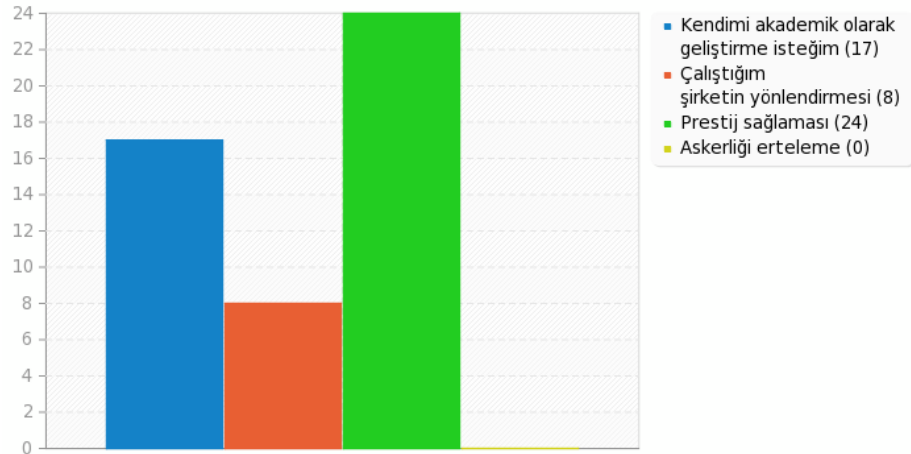
Grafik 4.4. e-mba programını seçme nedenleri

Öğrencilerin e-mba programını tercih etmedeki en önemli unsur olarak %74 ile “Esnek Zamanlı Çalışma İmkanı Yaratması” görünmektedir. Bu da öğrencilerin %97 sinin çalışan olmasının doğal sonucu olarak değerlendirmelere yansımaktadır.

4.1.5. Yüksek lisans Programına Katılma Nedeniniz?

Grafik 4.5. yüksek lisans programına katılma nedeniniz?

Öğrencilerin yüksek lisans yapmalarının nedenleri arasında en dikkat çeken başlıklar;

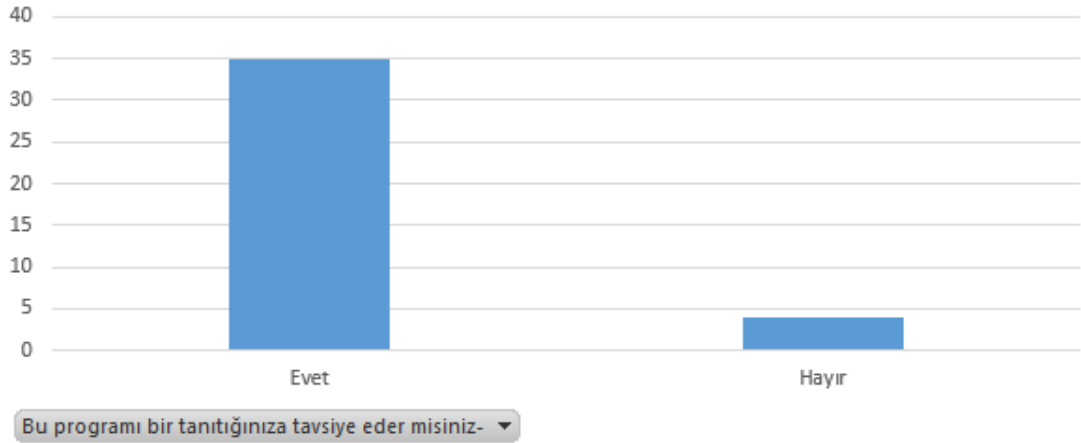
- %60 “Prestij Sağlaması”

- %40 “Kendini Akademik Alanda Geliştirme İsteği” olarak değerlendirmeye yansımıştır.

Bunun sonucu olarak da öğrencilerin bu programı, kariyerlerine katkı sağlamak amacı ile aldıklarını göstermektedir.

4.1.6 E-MBA programını bir tanıdığınıza tavsiye eder misiniz?

Grafik 4.6. e-mba programını tavsiye etme oranları

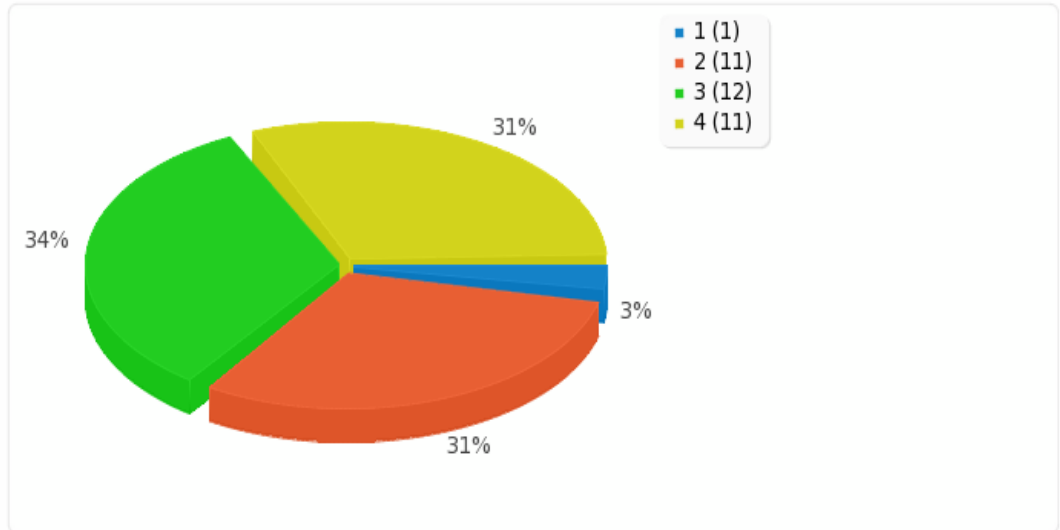
Grafik 13’deki değerlendirmeye göre “E-mba programını bir tanıdığınıza tavsiye eder misiniz?” başlığının sonucu olarak öğrencilerin %87’si evet %13’ü hayır yanıtını vermiştir. Bu değerlendirmenin sonucu olarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun programdan menun kaldığını söyleyebiliriz.

4.2. Programın ve Uzaktan Eğitim Sisteminin Değerlendirilmesine Yönelik Analizler

Bu bölümde İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans Uzaktan Eğitim programında eğitim gören ve değerlendirme formunu cevaplayan 40 öğrencinin eğitim programını değerlendirmeye yönelik bilgileri bulunmaktadır.

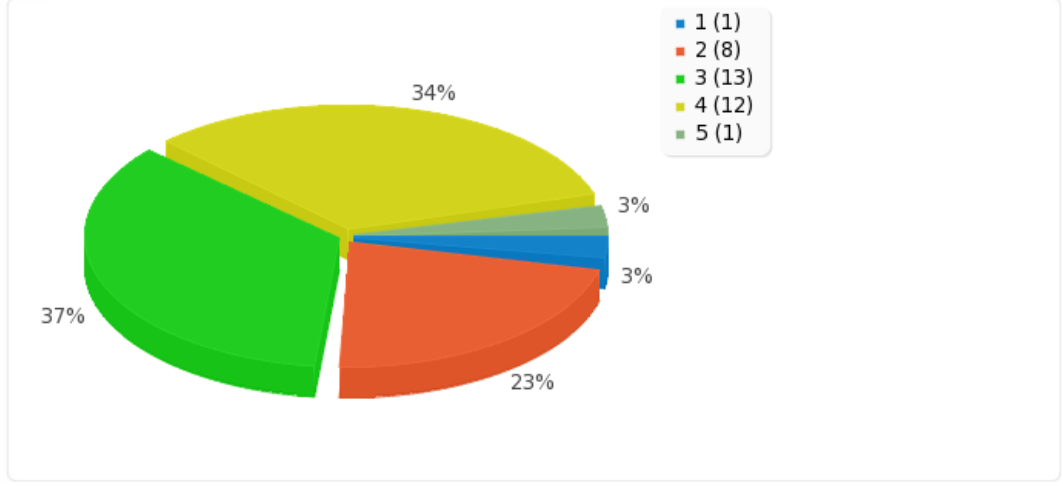
4.2.1. İdari İşlem ve Danışman Desteği

Grafik 4.7. idari işlemlerle ilgili yeterli cevap alabiliyorum

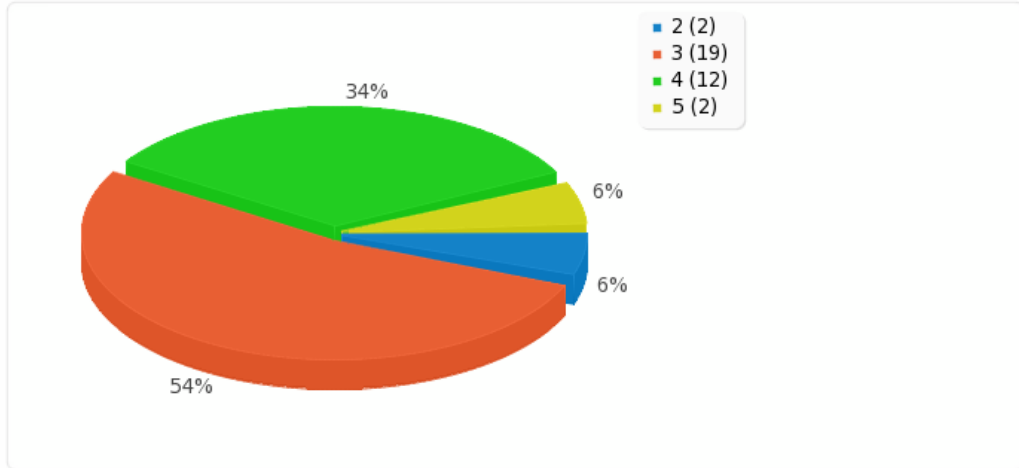
Grafik 6'daki değerlendirmeye göre öğrencilerin çoğunluğunun, idari işlem destek süreçleri ile ilgili olarak 5 üzerinden 3 puan verdiğini gözlemlemekteyiz.

Grafik 4.8. Akademik danışmanıma kolaylıkla ulaşabiliyorum

Grafik 7'deki değerlendirmeye göre öğrencilerin çoğunluğun, danışmana ulaşmak ile ilgili olarak 5 üzerinden 3 puan verdiğini gözlemlemekteyiz.

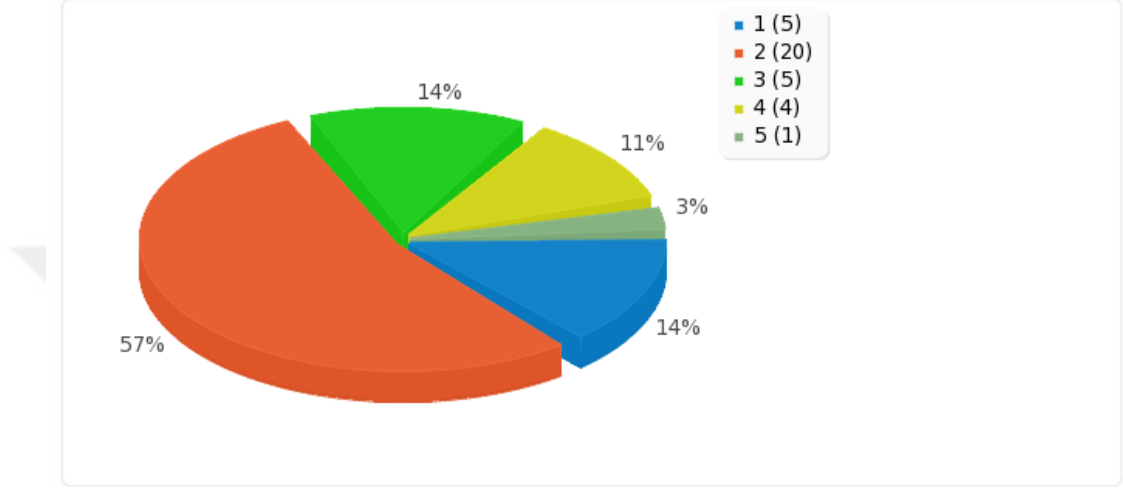
Grafik 4.9. Danışmanımdan yeterli destek alabiliyorum

Grafik 8'deki değerlendirmeye göre öğrencilerin çoğunluğun, danışmandan destek almak konusunda 5 üzerinden 3 puan verdiğini gözlemlemekteyiz.

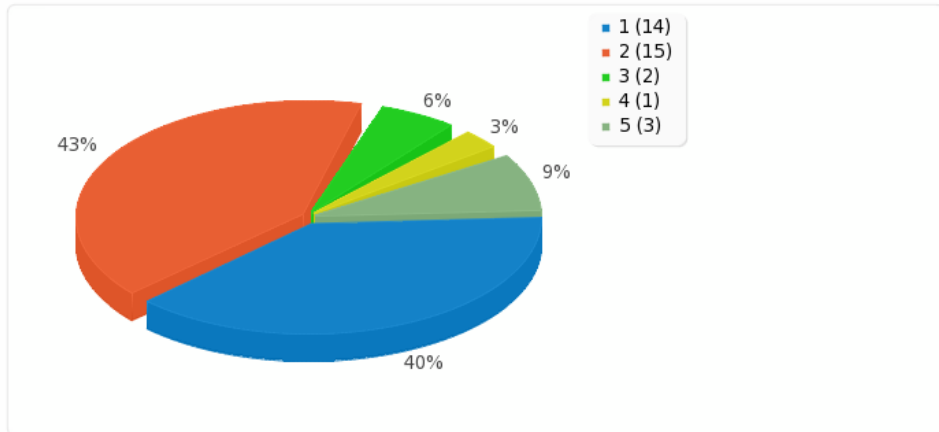
4.2.2. Uzaktan Eğitim Sistemi ve Sanal Derslerin Değerlendirilmesi

Grafik 4.10. Sanal sınıf sayısı yeterli mi?

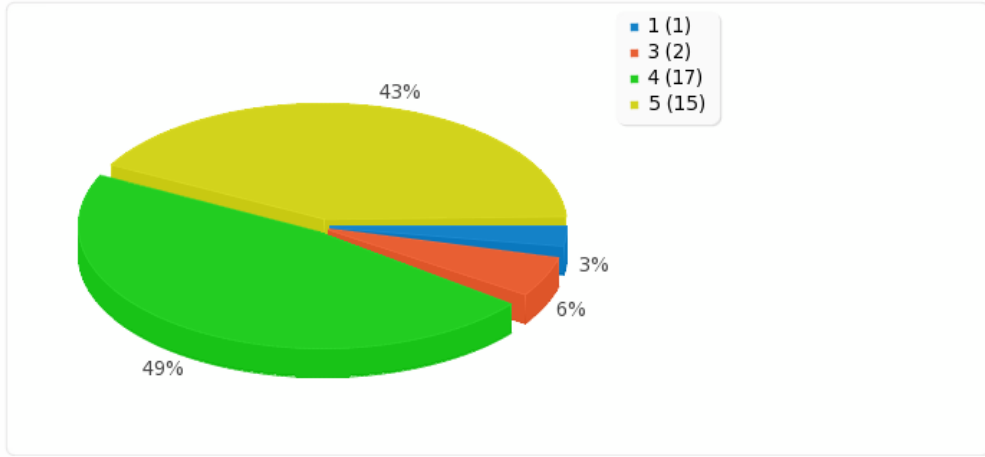
Grafik 9'deki değerlendirmeye göre sanal sınıfların yeterliliği konusunda çoğunluğun (%57) 5 üzerinden 2 puan verdiğini gözlemlemekteyiz. Uzaktan eğitim sistemlerinde en önemli unsurlardan biri olan sanal sınıf etkinliğindeki düşük puan düşünülmesi gereken bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Grafik 4.11. Sanal sınıfların uygulanma zamanı uygun mu?

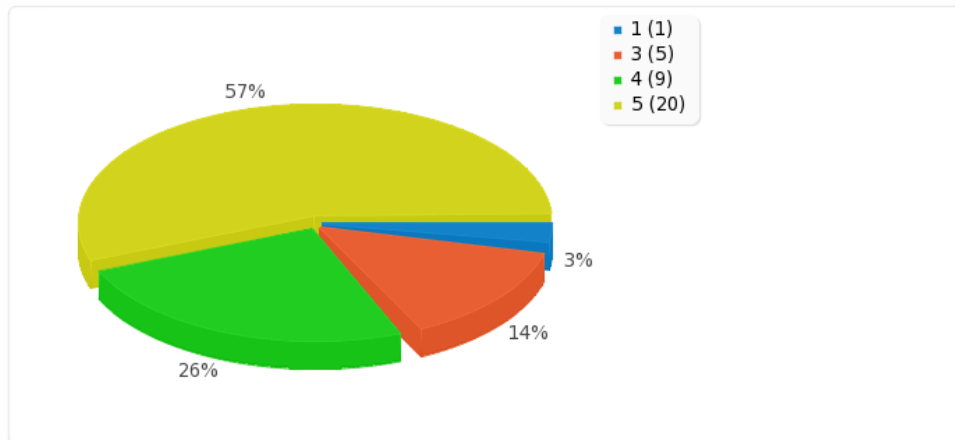
Grafik 10'deki değerlendirmeye göre sanal sınıfların zamanlama uygunluğu ile ilgili olarak çoğunluğun (%43) 5 üzerinden 2 puan verdiği gözlemlenmektedir. Bu unsur da öğrencilerin derslere katılımını etkileyen faktörlerin başında geldiği için bu bulgunun iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

Grafik 4.12. Sanal sınıflarda hocalarımdan sorularıma tatminkar yanıtlar alabiliyorum

Grafik 11'deki değerlendirmeye göre "sanal sınıflarda hocalarımdan sorularıma tatminkar yanıtlar alıyorum" başlığının sonucu olarak öğrencilerin %49 u 5 üzerinden 4 puan verdiği gözlemlenmektedir. Bu değerlendirmenin sonucu olarak sanal derslerin etkin geçtiğini söyleyebiliriz.

Grafik 4.13. Uzaktan eğitim ile ilgili teknik sorun yaşamıyorum

Grafik 12'deki değerlendirmeye göre “Uzaktan eğitim ile ilgili teknik sorun yaşamıyorum” başlığının sonucu olarak öğrencilerin %57'sinin 5 üzerinden 5 puan verdiği gözlemlenmektedir. Bu değerlendirmeye göre programın teknik altyapısında belirgin bir sorun olmadığı bulgusuna varılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, bulgular ve bulgulara ait yorumlara dayalı olarak elde edilen sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencinin aynı mekanda bulunmasını gerektirmeden eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesine imkan sağlamaktadır. Ancak uzaktan eğitim yöntemiyle uygulanmakta olan programlar hazırlanırken uzaktan eğitimin yararlarından faydalanılmasının sağlanması ön planda olmalıdır. Öğrencilerin alacakları eğitimle ilgili her türlü ihtiyacına cevap verilmesi sağlanmalıdır.

İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans programının bu programda eğitim almakta olan öğrencilerin görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir.

İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans programında eğitim almakta olan öğrencilerin değerlendirmelerine bakıldığında; Araştırmamıza katılan öğrencilerin;

- %65 bay,
- %35 bayan,
- %82 'si 26-36 yaş aralığında,
- %50 'si Anadolu ve İstanbul Üniversitesinden mezun,
- %30 'u Kültür Üniversitesini seçme nedenini “Arkadaş referansı” olarak belirtmiş, %74 'ü e-mba programını seçme nedenini “Esnek Zamanlı Çalışma İmkânı Yaratması” olarak belirtmiş,
- %60 'ı yüksek lisans yapma nedeni olarak “prestij sağlama” yönünde fikir beyan etmiştir,

- %96'sı uzaktan eğitim programını arkadaşlarına tavsiye edeceklerini belirtmişlerdir,
- %54 'ü danışman desteği konusunda sıkıntıların olduğunu belirtmiş,
- %31'i idari işlemler sürecinde yeterince bilgi alamadığını belirtmiş,
- %57'si sanal sınıf sayısının yeterli olmadığını belirtmiş,
- %83'ü sanal sınıf uygulanma zamanı ile ilgili problemler olduğunu belirtmiş,
- %92 sanal sınıf derslerinde hocalarından sorularına tatminkar cevap aldığını belirtmiş,
- %83'ü uzaktan eğitim sistemi ile ilgili teknik sorun yaşamadıklarını belirtmiştir.

İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme uzaktan eğitim yüksek lisans programında eğitim almakta olan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu istenilen her yerden eğitime devam edebilme ve esnek zaman imkanı sağlamasından dolayı uzaktan eğitim programını tercih etmiş oldukları gözlenmektedir. Öğrencilerin arkadaş referansları ile gelmeleri ve %96 'sının programı başka kişilere tavsiye edeceklerini belirtmesi programın etkinliğine yönelik önemli bir bulgudur.

İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans programında eğitim almakta olan öğrencilerin izledikleri programı değerlendirmeleri hakkındaki görüşlerine bakıldığında;

- Danışman ve idari süreçler ile ilgili sorunlar yaşandığı,
- Sanal sınıf sayısının yeterli olmadığına yönelik şikayetler olduğu,
- Eşzamanlı sanal sınıf derslerinin zamanlaması ile ilgili problemlerin olduğu,
- Sanal sınıf derslerinin içeriğinin tatminkar olduğu,
- Hocaların sanal derslerde öğrencilerin beklentilerini karşıladığı,

- Öğretim süreçlerinden öğrenim-yönetim sistemleri ve kullanımı konusunda olumlu görüşlerin olduğu,
- Programda ders veren öğretim elemanlarına yönelik herhangi bir olumsuz görüş olmadığı, öğretim elemanlarının iyi olduğu,
- Öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımının sağlanması konusunda sorunlar yaşandığı,
- Programın amaçlarına yönelik olumlu görüşlerin olduğu ancak sayıca az olmasına rağmen bir grup öğrencinin programın bu yönüne ait olumsuz görüş bildirdiği,
- Çoğunluğunun bu programı çevresindekilere tavsiye edeceğine yönelik görüşler bulunmaktadır.

Uzaktan Eğitim Programlarının Etkinliğini Arttırmaya Yönelik öneriler,

- Uzaktan eğitim bilincinin tam olarak yerleşmediği ülkemizde, okuma fırsatı olmayan kişilere eğitim verebilmek ve eğitim kurumlarındaki yığılımların önüne geçebilmek, eğitim maliyetlerini indirebilmek ve ülke çapında eğitim seviyesini arttırabilmek için uzaktan eğitim veren kurumların sayısını arttırabilmek adına gerekli önlemler alınmalıdır.
- Uzaktan eğitim programlarında sadece internet üzerinden sunulan içerik ile yetinilmemeli derslere yönelik kaynaklar hazırlanmalı ve öğrencilere ulaştırılmalıdır.
- Uzaktan eğitim programları için belirli merkezlerde bürolar kurularak danışmanlık sistemi oluşturulmalı ve öğrenciler istedikleri her zaman bürolara gidip çalışabilmeli ve bürolarda öğretim elemanlarına ulaşabilmeli, gerekli

gördüğü konularda yardım alabilmelidir. Böylece uzaktan eğitimin en büyük sorunlarından biri olduğu düşünülen yüz yüze eğitim eksikliği kısmen giderilmiş olacaktır.

- Uzaktan eğitim programlarında içerik geliştirilirken öğrenci ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.
- Programın içerik boyutu uzman bir ekip tarafından hazırlanmalı ve içerik hazırlanırken öğrencilerin bireysel olarak eğitimi alacakları unutulmamalı buna uygun olarak hazırlanmalıdır.
- Uzaktan eğitim programları tasarlanırken uzaktan eğitimin en büyük eksikliklerinden olan iletişim boyutunu geliştirecek uygulamalara yer verilmelidir.
- Uzaktan eğitimde öğrencinin sürekli bireysel olarak çalışmasından kaynaklanabilecek motivasyon eksikliği düşünülmeli ve motivasyonu arttırmaya yönelik önlemler alınmalıdır.
- Uzaktan eğitimde içeriği öğrenciye sunmak için kullanılan öğrenim yönetim sistemleri seçilirken sorunsuz bir şekilde çalışan bir sistem seçimine özen gösterilmelidir.
- Programda öğretim elemanları ve öğrenciler sanal sınıf ortamında da olsa bir araya getirilerek etkileşimde bulunmaları sağlanmalıdır.

İstanbul Kültür Üniversitesi İşletme Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans Programına Yönelik Öneriler,

- Uzaktan eğitim programlarının en büyük sıkıntılarında biri olduğu düşünülen etkin katılımı sağlamak için karşılıklı iletişim artırılmalıdır.

- Danışman ile ilgili iletişim kanalları belirlenmeli, zamanlaması ve yöntemi öğrencilerin rahatlıkla uygulayabileceği şekilde olmalıdır. Örneğin Uzaktan Eğitim Sistemi içerisinde randevu sistemi, belirlenen zamanlarda sözlü görüntülü danışmanlık desteği vs.
- Öğrencilerin yeni kayıtları, kayıt yenilemeleri, sınav süreçleri ile ilgili idari işlemler için öğrencilerle telefon veya telekonferans üzerinden yönlendirilme yapılmalıdır.
- Eşzamanlı sanal sınıf zamanlaması ile ilgili öğrenci görüşleri alınmalı ve öğrenci profiline uygun olarak planlama yapılmalı, öğrencilerin çoğunluğu çalışan olduğu için özellikle mesai sonrası saatler belirlenmelidir.
- Program takibinde yaşanan herhangi bir sorun karşısında öğrenciye anında destek sağlanması için gereken önlemler alınmalıdır. (Eşzamanlı ders aşamasında teknik personelin sisteme ulaşabilir durumda olması)
- Derslerde başarı düzeyini arttırmak için öğrencilere ön koşul ve beceriler hakkında bilgi verilmeli ve öğrencilerin eksiklikleri giderilerek eğitime başlanması sağlanmalıdır.

Bu araştırma ile İstanbul Kültür Üniversitesi Uzaktan Eğitim İşletme Yüksek Lisans programının, bu programda eğitim almakta olan öğrenci görüşleri ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu bağlamda elde edilen bulgular doğrultusunda elde edilen değerlendirme ve öneriler, ilgili yetkililere ışık tutması açısından önem kazanmaktadır.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

AKYÜZ, Yahya. **“Türk Eğitim Tarihi: M.Ö. 1000 - M.S. 2008”** Pegem Akademi Yayıncılık, 2010.

AYTAÇ, Kemal. **“Avrupa Eğitim Tarihi”** Antik Çağdan 19. Yüzyılın Sonlarına Kadar, Phoenix Yayınları, 2012.

BAYTAK, Ahmet. **“Eğitimde Web Teknolojilerinin Kullanımı”** Pegem Akademi Yayıncılık, 2014.

DUMAN, Ahmet. **“Yetişkinler Eğitimi”** Ütopya Yayınevi, Ocak 2000.

FİDAN, Nurettin. **“Okulda Öğrenme ve Öğretme”** Pegem Akademi Yayıncılık, 2012.

GÖKTAŞ, İrfan. **“Mehmet Ali Ayni'nin Darulfünun Felsefe Tarihi Üzerine Bir İnceleme”** Birleşik Kitabevi, 2012.

GÜLTEKİN, Mehmet. **“Eğitim Bilimine Giriş”** Anadolu Üniversitesi Yayını, 2008

İHSANOĞLU, Ekmeleddin. **“Osmanlılar ve Bilim”** Nesil Yayınları, 2010.

İLHAN, Özdil. “**Uzaktan Öğretimin Evrensel Çerçevesi ve Türk Eğitim Sisteminde Uzaktan Öğretimin Yeri**” Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 1986.

İNALCIK, Halil ve RENDA, Günsel. “**Osmanlı Uygarlığı**” Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2009.

İŞMAN, Aytakin. “**Uzaktan Eğitim**” Pegem Akademi Yayıncılık, Nisan 2011.

KAYA, Zeki. “**Uzaktan Eğitim**” Ankara: PegemA Yayıncılık, 2002.

KAYA, Zeki. “**Uzaktan Eğitimde Ders Kitapları**” Ankara: Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Baskı Atölyesi, 1996.

KAYA, Zeki. “**Uzaktan Yüksek Öğretim**” Değişim Çağında Yüksek Öğretim Global Trendler Paradigmatik Yönelimler, Yaşar Üniversitesi Yayınları, 2007.

KIRPIK, Güray, ÜNAL, Uğur, IŞIK, Hasan ve DEMİRTAŞ, Bahattin. “**Türk Eğitim Tarihi**” Otorite Yayınları, 2012.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. “**Eğitim Bilimine Giriş**” Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006.

ÖZMEN, Haluk ve EKİZ, Durmuş. “**Eğitim Bilimine Giriş**” Pegem Akademi Yayınları, Temmuz 2013.

SÖNMEZ, Veysel. “**Eğitim Bilimine Giriş**” Anı Yayınları, Eğitim Dizisi, 2013.

ŞİŞMAN, Mehmet. “**Eğitim Bilimine Giriş**” Pegem Akademi Yayıncılık, Aralık 2015.

UŞUN, Salih. “**Dünyada ve Türkiye’de Bilgisayar Destekli Öğretim**” Pegem Akademi Yayıncılık, 2009.

UŞUN, Salih. “**Uzaktan Eğitim**” Nobel Yayın Dağıtım.

VAROL, Nurhayat. **“Bilgiye Erişimde Yeni Teknolojiler”** 21. Yüzyıla Girenken Enformasyon Olgusu Sempozyum Bildirileri , Türk Kütüphaneciler Derneği, Ankara, 2001.

WILSON, Howard. **“Türkiye Cumhuriyeti'nde Eğitim ve Atatürk”** Dost Yayınları, 1968.

MAKALELER

AYDIN, Özgün. **“Yeni Başlayanlar İçin Moodle”** Bilkent Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Aralık 2013.

DİNÇER, Serkan. **“Bilgisayar Destekli Eğitim ve Uzaktan Eğitime Genel Bir Bakış”** Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2006.

ERTURGUT, Ramazan. **“İnternet Temelli Uzaktan Eğitimin Örgütsel, Sosyal, Pedagojik ve Teknolojik Bileşenleri”** Gazi Üniversitesi, Vol 1, No 2 2008.

KAYA, Zeki ve ÖNDER, Hasan. **“İnternet Yoluyla Öğretimde Ergonomi”** The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET, Volume 1, Issue 1, 2002.

ÖZKÖSE, Hakan, ARI, Sertaç ve ÇAKIR, Öznur. **“Uzaktan Eğitim Süreci için SWOT Analizi”** Middle Eastern & African Journal of Educational Research, Issue 5, Year 2013

YILMAZ, Kürşad ve HORZUM, Barış. **“Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri Ve Üniversite”** İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2005.

TEZLER

ENGİN, Melih. “**Üniversitelerde Teknoloji Yoğun Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Üretim, Uygulama ve Yönetim Süreçlerinin İncelenmesi**” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Tezi, 2013

KARA, Erdal. “**Uzaktan Yükseköğretimde Ölçme Değerlendirme ve Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi Uygulaması**” Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi, 2009.

ÖZMEN, Büşra. “**Sosyal Ağ Destekli Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğrenci Başarısı ve Görüşlerine Etkisi**” Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2012.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

“Eğitimde Multimedya(Çoklu Ortam)” 03.01.2016
<http://www.nadircelikoz.com/EGTMULTMm.pdf>

“Correspondence Schools” 01.02.2016
<http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/history/correspondence.html>

“İnformal Eğitim ve İşyerinde Öğrenme” 06.02.2016
<http://www.dergimiz.biz/informal-egitim-ve-isyerinde-ogrenme.htm>

“Örgün Eğitim Sisteminin Kademeleri ve Bu Kademelerin Özellikleri Nelerdir?” 12.02.2016
<http://www.tesk.org.tr/tr/yayin/76/cevap2.php>

“Yaygın Eğitim Nedir, Yaygın Eğitimin Amaçları Nelerdir?” 12.02.2016
<http://www.tesk.org.tr/tr/yayin/76/cevap3.php>

“Uzaktan Eğitim-Türkiye’deki Uygulamalar” 17.02.2016
www.uzem.sakarya.edu.tr/Makaleler.aspx?Makaleid=17

“Türkiye ve Dünya’da Uzaktan Eğitim Uygulamaları” 26.03.2016
http://dokuman.tsadergisi.org/dergiler_pdf/2005/2005-Aralik/10.pdf

“Discover DEAC” 03.04.2016
<http://www.deac.org/>

“İnternete Dayalı Uzaktan Öğretim Ve Üniversite Kütüphaneleri” 11.04.2016
<https://core.ac.uk/download/files/418/11889837.pdf>

“Uzaktan Eğitim'in Avantajları ve Dezavantajları” 15.04.2016
<http://ahmetduyar.blogcu.com/uzaktan-egitim-in-avantajlari-ve-dezavantajlari/9852174>

“Uzaktan Eğitimde Kullanılan Eşzamanlı Sanal Sınıf Araçlarının Karşılaştırılması”
15.04.2016
http://ab.org.tr/ab11/kitap/cinar_tuzun_AB11.pdf

“Eğitimin Tarihsel Temelleri” 30.04.2016
<http://biologmehmet.blogcu.com/egitimin-tarihsel-temelleri/11418949>

“Köy Enstitüleri” 30.04.2016
<https://toplumsaltarih.wordpress.com/2012/09/07/koy-enstituleri-neden-kuruldu-neden-kapatildi/>

“Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi” 02.05.2016
https://tr.wikipedia.org/wiki/Uzaktan_e%C4%9Fitimin_tarihsel_geli%C5%9Fimi

“Türkiye’de Uzaktan Eğitim: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nin Uygulamaları” 03.05.2016
[http://www.emu.edu.tr/bekirozer/makale/1989\).T%C3%BCrkiye'de%20uzaktan.pdf](http://www.emu.edu.tr/bekirozer/makale/1989).T%C3%BCrkiye'de%20uzaktan.pdf)

“Türkiye’de Uzaktan Eğitim” 03.05.2016
<http://serpilkurnaz.blogcu.com/turkiyede-uzaktan-egitim/10319547>

“Uzaktan Eğitimin Konusu ve Çerçevesi” 03.05.2016

<http://gundilergundiler.blogcu.com/uzaktan-egitimin-konusu-ve-cercevesi/10381731>

“Fono Açıköğretim ve Yayıncılık” 04.05.2016

<http://www.fono.com.tr/Home/Hakkimizda>

“Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye’deki Durumu” 06.05.2016

<http://e-dergi.marmara.edu.tr/maruid/article/viewFile/5000165212/5000149512>

“Açık ve Uzaktan Öğrenmenin Temelleri” 07.05.2016

<http://dlearningbasics.blogspot.com.tr/2015/04/uzaktan-egitim-kuramlar-bagmsz-ogrenme.html>

“Asenkron Uzaktan Eğitim” 08.05.2016

https://tr.wikipedia.org/wiki/Asenkron_uzaktan_e%C4%9Fitim

“Sakai ve Moodle Karşılaştırılması” 08.05.2016

<http://ab.org.tr/ab13/bildiri/246.pdf>

“Açık Kaynak Kodlu Eğitim Yönetim Sistemleri: Sakai ve Moodle Karşılaştırılması” 08.05.2016

<https://www.sakaiproject.org/sakai-history>

“ECM ve LMS Sistemlerinin Karşılaştırılması ve Eğitim Ortamlarında Kullanımının Araştırılması” 08.05.2016

https://www.academia.edu/12422124/ECM_ve_LMS_Sistemleri

“LMS Sistemlerinin Karşılaştırılması” 23.06.2016

<https://www.academia.edu>

“Açık Kaynak Kodlu Eğitim Yönetim Sistemleri” 24.06.2016

<http://ab.org.tr/ab13/bildiri/246.pdf>

“Eğitimin Tarihsel Temelleri” 25.06.2016

<http://home.anadolu.edu.tr/~aboyaci/ders/eb/tarih.pdf>

“Ortaçağ’dan Erken Modern Döneme Batı Avrupa’da Eğitim Tarihi: Yeni Yaklaşımlar” 25.06.2016.

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/mersinefd/article/viewFile/1002000037/1002000033>

“Eski Türklerde Eğitim” 25.06.2016

<http://notoku.com/eski-turklerde-egitim/>

“Osmanlı'da Eğitim Sistemi” 25.06.2016

<http://www.tarihin.com/osmanli-devletinde/egitim-ogretim.html>

“Anadolu'da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri” 25.06.2016

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/45/788/10118.pdf>

“Eğitim Bilimin Tarihçesi” 26.06.2016

<https://by552mugesrakartal.wordpress.com/egitim-bilimin-tarihcesi/>

“lms-sistemleri” 01.07.2016

<https://www.academia.edu/>

“Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi” 01.07.2016

<http://kres.dsi.gov.tr/docs/default-document-library/ooproram.pdf?sfvrsn=2>

“Türkiye Cumhuriyeti Anayasası” 01.07.2016

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/kanun2709-1.htm>

“Milli Eğitim İstatistikleri - Örgün Eğitim 2015-16” 02.07.2016

<http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>

”Uzaktan Eğitim Veren Üniversiteler“ 08.07.2016

<http://www.uzaktanegitimrehberi.com/uzaktan-egitim-veren-universiteler/>

”Bilgi Uzaktan Eğitim” 08.07.2016

<http://mba.bilgi.edu.tr>

”EMBA Programları”08.07.2016

<http://www.tekadres.com/Public/WebPages/Pages.aspx?pgId=43>

“Beykent Üniversitesi Uzaktan Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi”
08.07.2016,

<http://buzem.beykent.edu.tr>

“BUZEB Bahçeşehir Üniversitesi Uzaktan Eğitim Birimi “ 08.07.2016,

<https://buzeb.bahcesehir.edu.tr>

“Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Birimi” 09.07.2016

<http://muzeb.maltepe.edu.tr>

“Eğitimde Yeni S¼reç” 10.07.2016

<http://www.tufanadiguzel.info/tr/article/desc/22239/egitimde-yeni-bir-surec-ters-yuz-sinif-sistemi.html>

“LMS Nedir? Öğrenme Yönetim Sistemi Nedir?” 01.08.2016

<http://www.teknologweb.com/lms-nedir,lms-nedir>

Bölüm B: İdari işlemler ve Danışman Değerlendirmesi**B1. İdari işlemler ve Danışman Yeterliliği?**

	1	2	3	4	5
Universiteden idari işlemlerle ilgili yeterli bilgi alabiliyorum?	☐	☐	☐	☐	☐
İdari işlemlerle ilgili sorularına kolay ve doğru yanıt alıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
Danışmanıma kolaylıkla ulaşıyorum	☐	☐	☐	☐	☐
Danışmandan yeterli destek alabiliyorum	☐	☐	☐	☐	☐

Bölüm C: Uzaktan Eğitim Sistemi ve Derslerin Değerlendirilmesi**C1.**

	1	2	3	4	5
Sanal sınıflar sayıca yeterli	☐	☐	☐	☐	☐
Sanal sınıfların uygulanma zamanı uygun	☐	☐	☐	☐	☐
Sanal sınıflarda hocalarımdan sorularına tatminkar yanıt alabiliyorum	☐	☐	☐	☐	☐
Sanal sınıflar ile ilgili teknik sorun yaşamıyorum	☐	☐	☐	☐	☐